H FRIV Kap 7 Förmåner 2005

Handbok för frivillig försvarsverksamhet

H FRIV
Kap. 7 Förmåner

2005

KRISBEREDSKAPS MYNDIGHETEN

Handbok för frivillig försvarsverksamhet

H FRIV
Kap. 7 Förmåner

2005

Innehåll

Grunder och begrepp 8
Förmåner i fred till elever och övade 10
Inledande bestämmelser 10
Dagpenning och dagersättning 11
Kvalitetskravet 15
Exempel på utbildning som berättigar till dagpenning 15
Tidskravet 15
Exempel 15
Utbetalning av dagpenning 16
Dagersättning 16
Utbetalning av dagersättning 17
Ersättning vid deltagande i räddningstjänst 18
Utbetalning av befattningspenning 29
Utbildningspremier 32
Utbildningspremie för befäls-, befordringskurs, instruktörsutbildning 33
Utbildningspremie för fullgjord avtalsenlig repetitionsutbildning 34
Utbetalning av utbildningspremier 36
Reseförmåner 38
Resekostnadsersättning 40
Sittplats/Sovplats/Hyttplats 40
Inkvartering under resa 40
Mat under resa 40
Utbetalning av reseförmåner 41
Tjänstledighet och tjänstledighetsresa under utbildning och övning 42
Inkvartering och förplägnad 44
Inkvartering/förläggning 45
Förplägnad 46
Sjukvårdsförmåner 47
Hälso- och sjukvård 49
Tandvård 49
Utbetalning av sjukvårdsförmåner 50
Militärbegravning 52
Utbetalning av begravningshjälp 52
Överklagande av beslut om familjebidrag 55

Utbetalning och kostnader 55
Försäkringsskydd, skadestånd m.m. 56
Anmälan m.m. 57
Lag (1977:265) om statligt personskadeskydd 57
Skyddstid 57
Skador 58
Ersättningens omfattning 58
Anmälan och överklagan 59
Lag (1977:266) om statlig ersättning vidideell skada m.m. 59
Anmälan m.m. 60
Andra försäkringar 61
Kungafonden 61
Trafikskadeersättning 62
Anmälan 62
Skadestånd 63
Exempel på några typfall 63
Ersättning för glasögon och klocka m.m. 65
Förmåner i fred till instruktörer 66
Inledande bestämmelser 66
Arvoden 67
Veckokursarvode 67
Timarvode 68
Lön och ersättning för förlorad arbetsförtjänst 70
Lön m.m. 70
Ersättning för förlorad arbetsförtjänst 70
Övningsdygnstillägg 72
Traktamente och reseförmåner 73
Traktamente 73
Resor 74
Försäkringsskydd 75
Förmåner till administrativ personal i samband med frivillig utbildning 76
Förmåner till funktionärer 77
Ungdomsledare i Hemvärnet 79
Förmåner m.m. vid höjd beredskap 80
Svensk författningssamling 83
Förordning (1994:523) om förmånertill frivilliga 83
Svensk författningssamling 89
Förordning (1997:147) om förmånertill hemvärnsmän 89

Försvarets författningssamling 95
Föreskrifter om ändring i Försvarsmaktens föreskrifter (FFS 1996:16) om förmåner till frivilliga och hemvärnspersonal;..... 95
KrisberedskapsmyndighetenFörfattningssamling..... 105
Krisberedskapsmyndighetens föreskrifter om förmåner till frivilliga; 105
Svensk författningssamling 107
Förordning (1994:522) om förmåner till instruktörer inom frivillig försvarsutbildning 107
Försvarets författningssamling 109
Försvarsmaktens föreskrifter om förmåner till instruktörer vid frivillig försvarsutbildning inom Försvarsmakten; 109
KrisberedskapsmyndighetenFörfattningssamling..... 111
Krisberedskapsmyndighetens föreskrifter om förmåner till instruktörer inom frivillig försvarsutbildning;..... 111

7. Förmåner till frivilliga och hemvärnsmän

Förord

”Handbok för frivillig försvarsverksamhet, kap 7. Förmåner” är avsedd att vara ett hjälpmedel vid handläggning av frågor och ärenden rörande frivilligas och hemvärnsmäns förmåner och tjänstgöringsvillkor. Handboken behandlar förmåner och villkor för elever, övade, instruktörer och funktionärer inom Försvarsmakten. Inom den civila verksamheten, som är helt inriktad mot fredstida krishantering, kan samma förmåner och villkor gälla, men kan också variera med uppdragsgivare, avtalsformer och omständigheter i övrigt.

Vid handläggning och utbetalning av förmåner skall bilaga 15:11 Kostnadsansvar för frivillig utbildning inom Försvarsmakten beaktas. Den återfinns i huvudboken – H FRIV.

I denna upplaga har tagits med författningar som har utfärdats fram till och med den 30 maj 2005.

Läsanvisning

I handbokens text (ej författningstext) används begreppet frivillig/a. Med detta avses frivilliga i Försvarsmakten, frivilliga i totalförsvarets civila del och hemvärnsmän. I de fall reglerna för någon av de tre kategorierna skiljer sig från övriga framgår detta av texten.

Författningstext är utmärkt med enligt följande

Regeringens förordningar – blå platta

Försvarsmaktens respektive Krisberedskapsmyndighetens föreskrifter – ljusgrå platta

Grunder och begrepp

Bestämmelser om ersättningar och förmåner för frivillig försvarsutbildning återfinns i tre regeringsförordningar. En som gäller hemvärnsmän (1997:147), en som gäller frivilliga (1994:523) och en som gäller instruktörer inom frivillig försvarsutbildning (1994:522). De två senare förordningarna gäller således för såväl militär som civil frivilligverksamhet.

Försvarsmakten har utgivit föreskrifter genom FFS 1996:16 (omtryckt genom FFS 1998:7 och ändrad genom FFS 2000:8, 2003:10 och 2004:2) för hemvärnsmän och frivilliga samt genom FFS 1994:30 för instruktörer, (ändrad genom FFS 2004:3)

Krisberedskapsmyndigheten har utgivit föreskrifter gällande totalförsvarets civila del genom KBMFS 2003:3 för frivilliga och genom KBMFS 2002:2 för instruktörer.

Med frivillig försvarsorganisation avses här de organisationer som anges i förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet.

Med frivillig avses här den som är medlem i en frivillig försvarsorganisation.

Med hemvärnet avses enligt Hemvärnsförordningen (1997:146) allmänna hemvärnet och driftvärnet. Riksdagen har genom Försvarsbeslut 04 beslutat att driftvärnet skall avvecklas. Med stöd av Hemvärnsförordningen (1997:146) har Försvarsmakten beslutat att driftvärnet skall läggas ned före 2005-07-01. Bestämmelser om driftvärnet i författningstext m.m. kvarstår därför i denna handbok.

Enligt Hemvärnsförordningen (1997:146) består hemvärnets personal av hemvärnsmän och personal med avtal för tjänstgöring i hemvärnet enligt förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet samt av anställda vid Försvarsmakten som är krigsplacerade i hemvärnet.

I förordningen (1996:927) med bestämmelser för Försvarsmaktens personal definieras

- hemvärnsmän som personal som ingått avtal enligt 5 § hemvärnsförordningen (1997:146)
- frivillig personal som avtalsbunden frivillig personal enligt förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet.

Förmåner i fred till elever och övade

Inledande bestämmelser

Frivilliga

1 § I denna förordning avses med frivillig den som är medlem i en sådan frivillig försvarsorganisation som anges i bilagan till förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet.

Enligt överenskommelse mellan en frivillig försvarsorganisation och en berörd myndighet kan även någon annan än den som är medlem i en sådan organisation anses som frivillig under viss tjänstgöring. (SFS 1994:523)

Hemvärnsmän

1 § I denna förordning används begrepp i fråga om hemvärnet i samma betydelse som i hemvärnsförordningen (1997:146). (SFS 1997:147)

Gemensamma föreskrifter för Försvarsmakten

1 § Föreskrifterna i denna författning gäller för frivilliga som är verksamma inom Försvarsmakten och hemvärnsmän, som deltar i utbildning eller tjänstgöring som leder till en krigsbefattning, vidareutbildning i en krigsbefattning eller till bibehållande av kompetens i en krigsbefattning eller som deltar i utbildning till instruktör.

Föreskrifterna gäller även frivilliga som är funktionärer inom en frivillig försvarsorganisation.

2 § Chefen för ett militärdistrikt skall inom sitt ansvarsområde ansvara för beräkning och utbetalning av andra ekonomiska förmåner än dagpenning och familjebidrag till hemvärnsmän. (FFS 1996:16)

Dagpenning och dagersättning

Frivilliga

2 § När en frivillig tjänstgör under tid då det inte råder höjd beredskap, får han eller hon dagpenning, om tjänstgöringen avser

1. utbildning i mer än två dagar till en krigsbefattning eller vidareutbildning i en krigsbefattning eller vidareutbildning till instruktör,
2. deltagande i ledningsövning för totalförsvaret eller i lokal totalförsvarsövning.

Vid annan tjänstgöring får den frivillige dagersättning såvida tjänstgöringen inte gäller räddningstjänst. Vid utbildning enligt första stycket 1 som är kortare än tre dagar betalas dock dagpenning för dag för vilken den frivillige visar att han eller hon förlorar arbetsinkomst på grund av tjänstgöringen.

5 § Dagpenning och dagersättning betalas med belopp som motsvarar vad en totalförsvarspliktig får enligt förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga.

6 § Om en tjänstgöringsdag omfattar mindre än sex timmar, betalas dagpenning och dagersättning endast om den genomsnittliga tjänstgöringen per dag under tjänstgöringsperioden uppgår till minst 6 timmar. (SFS 1994:523)

Hemvärnsmän

2 § När en hemvärnsman tjänstgör i hemvärnet under tid då hemvärnsberedskap inte råder, får han eller hon dagpenning, om tjänstgöringen avser

1. utbildning i mer än två dagar till en krigsbefattning eller vidareutbildning i en krigsbefattning,
2. deltagande i ledningsövning för totalförsvaret,
3. medverkan i uppgifter som syftar till att upprätthålla Sveriges försvarsberedskap,
4. deltagande i samövning med förband under krigsförbandsövning.

3 § Vid annan tjänstgöring under tid då hemvärnsberedskap inte råder får hemvärnsmannen dagersättning. Vid utbildning enligt 2 § 1 som är kortare än tre dagar betalas dock dagpenning för dag vilken hemvärnsmannen visar att han eller hon förlorar arbetsinkomst på grund av tjänstgöringen.

5 § Dagpenning eller dagersättning betalas inte till hemvärnsmän i driftvärnet för tjänstgöring under ordinarie arbetstid.

6 § Dagpenning och dagersättning betalas med belopp som motsvarar vad en totalförsvarspliktig får enligt förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga.

Under tid då hemvärnsberedskap inte råder betalas dock inte dagpenning för in- och utryckningsdagar som infaller på lördag, söndag eller helgdag såvida inte hemvärnsmannen visar att han eller hon förlorar arbetsinkomst på grund av tjänstgöringen. (SFS 1997:147)

18 § Föreskrifterna i 11 kap. 1–6 och 8 §§, 12 kap. 1 § och 13 kap. 1 § 1 förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga tillämpas i fråga om dagpenning och familjebidrag. Underlag till Försäkringskassan enligt 11 kap. 2 § den förordningen skall dock lämnas av Försvarsmakten.19 §

19 § Andra förmåner än dagpenning och familjebidrag beslutas och betalas ut av Försvarsmakten. Försvarsmaktens beslut får överklagas till Överklagandenämnden för totalförsvaret. Överklagandenämndens beslut får inte överklagas.

Gemensamma föreskrifter för Försvarsmakten
3 § Dagersättning till hemvärnets personal skall betalas ut en gång om året … (FFS 2003:10)

Dagpenning

Avsikten med dagpenningsystemet är främst att den frivillige skall ha möjlighet att delta i utbildning även om vederbörande måste ta tjänstledigt från sitt ordinarie arbete och därmed vidkänns löneavdrag.

Dagpenningen motsvarar 90 % av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) enligt reglerna i 3 kap lagen (1962:381) om allmän försäkring, delad med 365.

Den sjukpenninggrundande inkomsten fastställs av Försäkringskassan till högst sju och en halv gånger prisbasbeloppet (prisbasbeloppet för 2005 är 39 400 kr). Dagpenningen är pensionsgrundande och skattepliktig.

Den högsta dagpenningen för år 2005 är 729 kronor.

Dagpenningen skall alltid bestämmas till lägst 120 kronor. Det vill säga att den som inte har någon fastställd SGI, t.ex. avgångna enligt särskilda pensionsbestämmelser (SPB-avgångna), utlandsanställda som saknar svensk SGI eller en studerande, skall erhålla 120 kronor/dag.

Dagpenning utbetalas inte för lördag och/eller söndag som inleder eller avslutar utbildning/tjänstgöring.

Dagpenning betalas inte för de dagar då den frivillige uppbär ersättning enligt 4 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring (**föräldrapenningförmåner**).

För den som är **studerande** och har både studietids-SGI och en vilande sjukpenning skall den nivå som är fördelaktigast för eleven användas som beräkningsunderlag för dagpenningen.

Bestämmelserna om arbetslöshetsförsäkring återfinns i lagen (1997:238) om **arbetslöshetsförsäkring** och försäkringen handhas av arbetslöshetskassor enligt lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.

Den frivillige som uppbär arbetslöshetsförsäkring skall inför en utbildning eller tjänstgöring kontakta sin arbetslöshetskassa för överenskommelse om ersättning under utbildningen eller tjänstgöringen.

I de fall den frivillige inte får ersättning från arbetslöshetskassa under utbildningen/tjänstgöringen gäller följande:

Den som har ersättning från arbetslöshetskassa
- har haft arbete och
- fått en SGI fastställd och
- sökt arbete i samma omfattning som den fastställda SGI motsvarar (t.ex. heltid)

får dagpenning baserad på denna SGI.

Den som har ersättning från arbetslöshetskassa
- har haft arbete, men
- ej fått en fastställd SGI (p.g.a t.ex. inte anmält inkomst till Försäkringskassan)

får dagpenning med 120 kr/dag.

Enligt lagen om allmän försäkring kan denna senare grupp prövas av Försäkringskassan för att retroaktivt få SGI fastställd.

Tillsammans med dagpenning kan den frivillige ansöka om **näringsbidrag** (till egna företagare) enligt förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga. Se vidare om familjebidrag sid 53.

För att dagpenning skall utbetalas vid utbildning finns både ett kvalitetskrav och ett tidskrav.

Kvalitetskravet

Förutsättningen för att dagpenning skall utbetalas är att utbildningen skall ge eller bibehålla kompetens i eller till en krigsbefattning.

Exempel på utbildning som berättigar till dagpenning

- befordringsutbildning
- grundutbildning av avtalspersonal
- befattningskurser på HvSS för hemvärnets personal
- kompletteringsutbildning för befäl, som syftar till ökad kompetens i eller till krigsbefattning
- Instruktörsutbildning
- kurs som innehåller minst 50 % försvarsinformation – oavsett krigsbefattning
- ledarskapsutbildning
- funktionärsutbildning för avtalspersonal med s.k. ego-avtal. Se vidare under förmåner till funktionärer sid 77.

Tidskravet

Utöver vad som anges ovan om utbildning i mer än två dagar betalas dagpenning endast för utbildningsdag som omfattar minst sex timmar per dag. Dagpenning kan dock utbetalas även för utbildningsdagar med mindre än sex timmar om den genomsnittliga tjänstgöringen under en sammanhängande period uppgår till minst sex timmar per dag.

Dagpenning utbetalas då utbildning eller tjänstgöring omfattar hel vardag samt under lördag och söndag som omsluts av tjänstgörings- och utbildningsdagar. Det vill säga dagpenning skall inte utbetalas på lördag och/eller söndag, som inleder eller avslutar utbildning/tjänstgöring, om inte inkomstbortfall kan styrkas. Se vidare om förlorad arbetsförtjänst sid 20.

Exempel

1. En utbildning som genomförs från t.ex. fredag kl 1800 till söndag kl l600 måste anses kortare än tre dagar oavsett om sammanlagda utbildningstiden är mer än 18 timmar. Alltså utbetalas dagpenning endast till den som kan styrka inkomstbortfall och endast för den dag då inkomst verkligen förlorats.

2. En utbildning som genomförs från torsdag kl 0900 till söndag kl 1600 berättigar till dagpenning torsdag och fredag. Däremot inte för lördag och söndag – då dessa dagar avslutar utbildningen – om inte inkomstbortfall kan styrkas.
3. En utbildning som genomförs från fredag kl 1000 till måndag kl 1600 berättigar till dagpenning för samtliga fyra dagar.
4. En utbildning som är en längre kurs, men genomförs uppdelat berättigar till dagpenning. Dock skall lördagar och söndagar, om de inte omsluts av kursdagar, ej ersättas. Den frivillige kan ersättas för lördag och söndag under förutsättning att det kan styrkas att han eller hon förlorar arbetsinkomst.

Utbetalning av dagpenning

För de frivilliga försvarsorganisationernas medlemmar administreras utbetalningen av dagpenningen, avdrag för skatt, inkomstuppgift m.m. av respektive organisation.

För hemvärnsmän och avtalspersonal inom hemvärnet vad avser övning för hemvärnet sker utbetalning av dagpenning av respektive militärdistrikt via PLIS HV FRIV.

Dagersättning

Är utbildningen kortare än tre dagar eller om utbildningen inte uppfyller de under ovan beskrivna villkoren för dagpenning utbetalas dagersättning.

Dagersättning utbetalas enligt förordning (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga med samma belopp som en totalförsvarspliktig får under grundutbildning som är längre än 60 dagar.

Dagersättningen är (år 2005) 66 kr per dag.

Dagersättning betalas endast för tjänstgöringsdag som omfattar minst sex timmar per dag. Dagersättning kan dock utbetalas även för tjänstgöringsdagar med mindre än sex timmar om den genomsnittliga tjänstgöringen under en sammanhängande period uppgår till minst sex timmar per dag.

Dagersättningen är skattefri.

Vid utbildning i minst fyra dagar och som berättigar till dagersättning har den frivillige rätt att ansöka om behovsprövat **familjebidrag**. Se vidare om familjebidrag sid 53.

Utbetalning av dagersättning

För de frivilliga försvarsorganisationernas medlemmar administreras utbetalningen av dagersättning av respektive organisation.

För hemvärnets personal och avtalspersonal vad avser övning för hemvärnet sker utbetalning av dagersättning av respektive militärdistrikt via PLIS HV FRIV. Dagersättning till hemvärnets personal utbetalas en gång om året. Under förutsättning att hemvärnsmannen eller frivillig med avtal med hemvärnet har fullgjort hela sitt avtal den 1 december betalas dagersättning ut i slutet av denna månad tillsammans med utbildningspremie för fullgjort avtal. Om hemvärnsmannen inte fullgjort sitt avtal den 1 december utbetalas dagersättningen i slutet av januari nästkommande år. Dagersättning betalas således ut i januari månad nästkommande år både när hemvärnsmannen fullgör resterande del av sitt avtal under december månad eller om avtalet inte helt uppfylls. Dagersättning för tid utöver avtal betalas alltid ut i januari året efter intjänandeåret.

Ersättning vid deltagande i räddningstjänst

Frivilliga

2 a § När personal med avtal för tjänstgöring i hemvärnet enligt förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet tjänstgör i hemvärnet under tid då hemvärnsberedskap inte råder, får han eller hon ersättning för arbete och tidsspillan om tjänstgöringen avser räddningstjänst. Ersättningen lämnas enligt de grunder som senast har avtalats i fråga om motsvarande ersättning till deltidsanställda brandmän. (SFS 1994:523)

Hemvärnsmän

2 a § När en hemvärnsman tjänstgör i hemvärnet under tid då hemvärnsberedskap inte råder, får han eller hon ersättning för arbete och tidsspillan om tjänstgöringen avser räddningstjänst. Ersättningen lämnas enligt de grunder som senast har avtalats i fråga om motsvarande ersättning till deltidsanställda brandmän. (SFS 1997:147)

Försvarsmakten kan, enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor, på anmodan av räddningsledaren, kallas att med personal och egendom delta i en räddningsinsats.

För Försvarsmaktens del beslutar chef för militärdistrikt i sådant fall vilken personal och vilka resurser Försvarsmakten deltar med. Beslutas att hemvärnet (som en del av Försvarsmakten) skall delta utgår, för hemvärnsmän och personal med avtal för tjänstgöring i hemvärnet enligt förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet (avser f.n. personal ur SLK, SKBR, FMCK, FRO, SRK, FFK, SBK och SVK RF), fr.o.m. den 1 oktober 2004 esättning enlig nedan.

När ovan sagda personal ur hemvärnet deltar i räddningsinsats ”får han eller hon ersättning för arbete och tidsspillan om tjänstgöringen avser räddningstjänst. Ersättningen lämnas enligt de grunder som senast har avtalats i fråga om ersättning till deltidsanställda brandmän”.

För räddningstjänst utgår ersättning med 176 kronor för första timmen och 117 kronor per timme för tid därutöver.

Med första timmen avses första timmen en person deltar vid en och samma insats. Dvs 176 kronor utbetalas en gång per person och insats. Med insats avses den händelse som föranlett räddningsinsatsen. Exempelvis var översvämningarna i Värnamo **en** insats. Det faktum att man varit frånvarande från räddningsarbetet – för t.ex. vila – renderar följaktligen inte rätt till en ny 176-kronorsersättning.

Ersättningen utges fr.o.m. tidpunkten för larm till dess vederbörande chef förklarar tjänstgöringen avslutad. Påbörjad timme skall räknas som hel timme. Vid tjänstgöring under tid från kl 1900 på vardag till kl 0600 följande dag samt från kl 1900 på fredag och dag före helgdag till kl 0600 på måndag eller dag efter helgdag skall ersättningen förhöjas med 50 %.

Med helgdag jämställs midsommar-, jul- och nyårsafton samt sådan arbetsfri dag som särskilt inarbetats i huvudanställningen (s.k. klämdag).

Ersättningen utbetalas månadsvis.

Det ovan sagda gäller Försvarsmaktens deltagande i räddningstjänst. Deltar en frivillig försvarsorganisation utöver detta i en räddningsinsats är detta inte längre en fråga för Försvarsmakten, utan då gäller de ersättningsbestämmelser som räddningsledaren anger (i regel desamma som ovan beskrivits).

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst

Frivilliga

2 § …Vid utbildning enligt första stycket 1 som är kortare än tre dagar betalas dock dagpenning för dag för vilken den frivillige visar att han eller hon förlorar arbetsinkomst på grund av tjänstgöringen. (SFS 1994:523)

Hemvärnsmän

3 § …Vid utbildning enligt 2 § 1 som är kortare än tre dagar betalas dock dagpenning för dag vilken hemvärnsmannen visar att han eller hon förlorar arbetsinkomst på grund av tjänstgöringen. (SFS 1997:147)

Dagpenning kan utbetalas vid utbildning till en krigsbefattning eller vidareutbildning i en krigsbefattning även

- om utbildningen är kortare än tre dagar eller
- för lördag och/eller söndag som inleder eller avslutar utbildning/tjänstgöring, under förutsättning att den frivillige, genom intyg från arbetsgivare kan styrka inkomstbortfall.

Befattningspenning

Frivilliga

3 § En frivillig på lägst gruppchefsnivå har rätt till befattningspenning enligt bestämmande av den myndighet som anges i 16 §.

4 § En frivillig som är funktionär inom en frivillig försvarsorganisation och är avtalsbunden för samverkan med totalförsvarsmyndigheter har rätt till befattningspenning under verksamhet som funktionär enligt bestämmande av den myndighet som anges i 16 §.

Myndigheten skall bestämma det högsta belopp som får betalas som årligt arvode till övriga funktionärer inom de frivilliga försvarsorganisationerna. (SFS 1994:523)

Hemvärnsmän

9 § Hemvärnsmän har rätt till befattningspenning enligt föreskrifter som Försvarsmakten meddelar.

19 § Andra förmåner än dagpenning och familjebidrag beslutas och betalas ut av Försvarsmakten. Försvarsmaktens beslut får överklagas till Överklagandenämnden för totalförsvaret. Överklagandenämndens beslut får inte överklagas. (SFS 1997:147)

Gemensamma föreskrifter för Försvarsmakten

4 § Av 3 § förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga framgår att en frivillig på lägst gruppchefsnivå har rätt till befattningspenning. Rätt till befattningspenning föreligger då han eller hon är inkallad till tjänstgöring i sin krigsbefattning. Befattningspenningen skall per dag utgöra det belopp som anges för befattningens kompetens- respektive funktionsnivå enligt följande tabell.

Kodsiffra	Kompetens- respektive funktionsnivå	Belopp
8	Gruppchefsnivå	40 kr
7	Troppchefsnivå	60 kr
6	Kompani- och pluton-chefsnivå	75 kr
5	Bataljonschefsnivå	90 kr

5 § Hemvärnsbefäl och frivilliga med avtal för tjänstgöring i hemvärnet enligt förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet skall få befattningspenning enligt följande tabell.

Befattning	Kodsiffra	Antal dagar per år
Hemvärnsbataljonstab med ledningspluton		
Chef för hemvärnsbataljon	5	289
Ställföreträdande chef för hemvärns-bataljon	5	189
Bataljonskvartermästare	6	227
Underrättelsebefäl, stridsledningsbefäl	6	67
Underhålls-, sambands-, sjukvårds-, hundtjänst-, underrättelse- NBC/STRI-underrättelse-, NBC-, ochpersonalbefäl, transportbefäl land/sjö och naviga-tionsbefäl samt stabsbefäl i bataljon	7	50
Chef för ledningspluton	7	67
Chef för stabs-, sambands-, transport/ ordonnans- eller hemvärnsgrupp	8	50
Hemvärnsinsatskompaniledning		
Chef för hemvärnskompani	6	307
Ställföreträdande chef för hemvärns-kompani och kompanikvartermästare	6	200
Stabsbefäl i kompani	6	67
Chef för stabs- och trosstropp	7	67
Chef för sjukvårdsgrupp, chef för kok-grupp, chef för transportgrupp, chef för hemvärnsgrupp, sambandsgrupp-chef och hundtjänstinstruktör	8	50
Hemvärnskompanistab		
Chef för hemvärnskompani	6	293
Ställföreträdande chef för hemvärns-kompani och kompanikvartermästare	6	200
Stabsbefäl i kompani	6	67
Chef för stabs- och trosstropp	7	67
Transportbefäl land/sjö och naviga-tionsbefäl	7	50

Befattning	Kodsiffra	Antal dagar per år
Chef för sjukvårdsgrupp, chef för kokgrupp, sambandsgruppchef och hundtjänstinstruktör	8	50
Hemvärnsinsatspluton		
Chef för hemvärnspluton	6	133
Ställföreträdande chef för hemvärnspluton	7	133
Chef för hemvärnsgrupp och chef för transportgrupp	8	100
Hemvärnspluton (30 timmar)		
Chef för hemvärnspluton	6	80
Ställföreträdande chef för hemvärnspluton	7	67
Chef för hemvärnsgrupp	8	75
Hemvärnspluton (20 timmar)		
Chef för hemvärnspluton	6	67
Ställföreträdande chef för hemvärnspluton	7	50
Chef för hemvärnsgrupp	8	50
Militärdistriktsflyggrupp		
Chef för militärdistriktsflyggrupp	8	50
Båtgrupp civil (30 timmar)		
Båtförare	8	75
Båtgrupp civil (20 timmar)		
Båtförare	8	50
Båtgrupp transportbåt (TPB) 200 (30 timmar)		
Båtchef och ställföreträdande båtchef	7	75
Båtgrupp transportbåt (TPB) 200 (20 timmar)		
Båtchef och ställföreträdande båtchef	7	67

Befattning	Kodsiffra	Antal dagar per år
Hemvärnsmusikkår		
Chef för musikkår	5	222
Ställföreträdande chef för musikkår	6	93
Dirigent	5	222
Vice dirigent	6	93
Hemvärnstrumslagare	6	120
Notbibliotekarie	7	200
Materielförvaltare	8	300

Befattningspenningen skall per dag utgöra det belopp som framgår av tabellen i 4 § och utbetalas två gånger per år.

6 § Av 4 § förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga framgår att en frivillig som är funktionär inom en frivillig försvarsorganisation och är avtalsbunden för samverkan med totalförsvarsmyndigheter skall få befattningspenning under verksamhet som funktionär.

Den frivillige skall få befattningspenning för högst 30 dagar per år. Befattningspenningen skall vara 75 kronor per dag. (FFS 1996:16)

(Anm.: För kodsiffran i 4 § se befattningstyptabellerna i BTK där första siffran utmärker kompetensnivå. Den frivilliges kompetensnivå finns angiven i tjänstgöringskort och i P-tabell krigsplacering.)

Krisberedskapsmyndighetens föreskrifter

1 § Befattningspenning enligt 4 § första stycket förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga betalas enligt nedanstående tabell.

Tjänstgöringsdagar / år	Belopp, kronor / år
1	25
2-5	75
6-10	125
11-20	250
21-30	400
31-50	700
50 eller fler	1 000

(KBMFS 2003:3)

Befattningspenningen utbetalas således under tre olika förutsättningar.

1. Till frivillig, som inte tillhör hemvärnet och på lägst gruppchefsnivå under tjänstgöring i krigsbefattningen
2. Till hemvärnets personal (hemvärnsmän och avtalspersonal) som är placerad lägst som gruppchef (se tabell nedan).
3. Till frivillig som är funktionär inom en frivillig försvarsorganisation och är avtalsbunden (s.k. ego-avtal) för samverkan med totalförsvarsmyndighet. Se vidare under förmåner till funktionärer sid 77.

Tabell för befattningspenning

Befattning	Antal dgr	á kr	Summa/år
Hemvärnsbataljonstab med ledningspluton			
Chef för hemvärnsbataljon	289	90	26 010
Ställföreträdande chef för hemvärnsbataljon	189	90	17 010
Bataljonskvartermästare	227	75	17 025
Underrättelsebefäl , stridsledningsbefäl	67	75	5 025
Underhålls-, sambands-, sjukvårds-, hundtjänst-, underrättelse-, NBC/STRI- underrättelse-, NBC-, och personal, transport land/sjö- och navigationsbefäl samt stabsbefäl bataljon	50	60	3 000
Chef för ledningspluton	67	60	4 020
Chef för stabs-, sambands-, transport/ordonnans- eller hemvärnsgrupp	50	40	2 000
Hemvärnsinsatskompaniledning			
Chef för hemvärnskompani	307	75	23 025
Ställföreträdande chef för hemvärnskompani och kompanikvartermästare	200	75	15 000
Stabsbefäl kompani	67	75	5 025
Chef för stabs- och trosstropp	67	60	4 020
Chef för sjukvårdsgrupp, chef för kokgrupp, chef för transportgrupp, chef för hemvärnsgrupp, sambandsgruppchef och hundtjänstinstruktör	50	40	2 000

Befattning	Antal dgr	á kr	Summa/år
Hemvärnskompanistab			
Chef för hemvärnskompani	293	75	21 975
Ställföreträdande chef för hemvärnskompani och kompanikvartermästare	200	75	15 000
Stabsbefäl kompani	67	75	5 025
Chef för stabs- och trosstropp	67	60	4 020
Transportbefäl land/sjö och navigationsbefäl	50	60	3 000
Chef för sjukvårdsgrupp, chef för kokgrupp, sambandsgruppchef och hundtjänstinstruktör	50	40	2 000
Hemvärnsinsatspluton			
Chef för hemvärnspluton	133	75	9 975
Ställföreträdande chef för hemvärnspluton	133	60	7 980
Chef för hemvärnsgrupp och chef för transportgrupp	100	40	4 000
Hemvärnspluton (30 timmar)			
Chef för hemvärnspluton	80	75	6 000
Ställföreträdande chef för hemvärnspluton	67	60	4 020
Chef för hemvärnsgrupp	75	40	3 000
Hemvärnspluton (20 timmar)			
Chef för hemvärnspluton	67	75	5 025
Ställföreträdande chef för hemvärnspluton	50	60	3 000
Chef för hemvärnsgrupp	50	40	2 000
Militärdistriktsflyggrupp			
Chef för militärdistriktsflyggrupp	50	40	2 000

Befattning	Antal dgr	á kr	Summa/år
Båtgrupp civil (30 timmar)			
Båtförare	75	40	3 000
Båtgrupp civil (20 timmar)			
Båtförare	50	40	2 000
Båtgrupp transportbåt (TPB) 200 (30 timmar)			
Båtchef och ställföreträdande båtchef	75	60	4 500
Båtgrupp transportbåt (TPB) 200 (20 timmar)			
Båtchef och ställföreträdande båtchef	67	60	4 020
Hemvärnsmusikkår			
Chef för musikkår	222	90	19 980
Ställföreträdande chef för musikkår	93	75	6 975
Dirigent	222	90	19 980
Vice dirigent	93	75	6 975
Hemvärnstrumslagare	120	75	9 000
Notbibliotekarie	200	60	12 000
Materialförvaltare	300	40	12 000

Utbetalning av befattningspenning

Befattningspenning vid repetitionsutbildning enligt p 1 betalas ut av berört förband.
Befattningspenning enligt p 2 till viss hemvärnspersonal betalas ut av Militärdistrikt eller Militärdistriktsgrupp

Befattningspenning enligt p 3 till s.k. ego-avtalsbunden person betalas ut av respektive organisation.

Befattningspenning enligt p 2 ovan betalas ut två gånger om året. Den 1 juni görs en första avstämning. Under förutsättning att 30 % av avtalstiden fullgjorts erhåller hemvärnsmannen/frivillige 5/12 av befattningspenningen i den befattning han har

tjänstgjort i. Den 1 december görs en andra avstämning och den som då fullgjort sitt avtal får resterande del av befattningspenningen i slutet av december. Den som däremot fullgör sitt avtal under december månad får befattningspenningen utbetald i januari månad året efter ”intjänandeåret”

Om avtalet inte fullgörs under ”intjänandeåret” men 5/12 av befattningspenningen utbetalats i juni vidtas för närvarande inga särskilda åtgärder. Se nedanstående **exempel 1**.

Exempel 1: Chef för hemvärnspluton har ett avtal på 40 timmar. Befattningspenningen uppgår för sådant avtal till 5 025 kronor. Om han/hon gjort minst 12 timmar (30 %) utbetalas i juni 5/12 av befattningspenningen på 5 025 kronor vilket ger 2 093 kronor. Om färre än 12 timmar fullgjorts utbetalas ingen del av befattningspenningen. Fullgörs därefter resterande tid på avtal fram till den 1 december samma år utbetalas i detta fall kvarvarande 5 025–2 093 eller 2 932 kronor i slutet av december. Om avtalet inte är fullgjort den 1 december men fullgörs under december månad betalas 2 923 kronor ut i slutet av januari året efter ”intjänandeåret”. Fullgörs inte avtalet under året vidtages inga åtgärder beträffande utbetalade 2 093 kronor

Hemvärnsbefäl/frivillig får befattningspennig för alla befattningar hon/han tjänstgjort i. Det är inte ovanligt med tjänstgöring på högre befattning under viss tid av år. Se nedanstående **exempel 2**

Exempel 2: Hemvärnsman är placerad som gruppchef för hemvärnsgrupp med avtal på 40 timmar och befattningspeng på 2 000 kronor och tjänstgör i denna befattning i 4 månader.

Han/hon tjänstgör därefter som plutonchef i en månad med avtal 40 timmar och med befattnings-

peng på 5 025 kronor. Tjänstgöringen per den 1 juni uppgår till 20 timmar. Han/hon har således gjort mer än 30 % av avtalstiden för gruppchef och plutonchef . Han/hon får då, i slutet av juni, 4/12 av 2 000 kronor eller 667 kronor och 1/12 av 5 025 eller 419 kronor vilket sammantaget ger 1 086 kronor. Därefter återgår hon/han till att vara gruppchef för resten av året, uppfyller sitt kontrakt med ytterligare 20 timmar till den 1 december och erhåller i slutet av december 7/12 av 2 000 kronor eller 1 166 kronor. Han har således fått sammanlagt 667+419+1 166 vilket ger 2 252 kronor.

Utbildningspremier

Frivilliga

7 § En frivillig får en utbildningspremie när han eller hon

- fullgjort en avtalsenlig repetitionsutbildning,
- godkänts vid en befälskurs för avtalsbunden personal,
- godkänts vid en befordringskurs inom frivillig befälsutbildning eller
- godkänts vid en utbildning till instruktör.

Premiens belopp fastställs av den myndighet som anges i 16 §. (SFS 1994:523)

Hemvärnsmän

8 § Hemvärnsmän i allmänna hemvärnet får en utbildningspremie när de fullgjort avtalsenlig repetitionsutbildning och när de godkänts vid en befäls- eller specialkurs inom hemvärnet. Hemvärnsmän i driftvärnet får också en utbildningspremie när de godkänts vid en befattningskurs inom hemvärnet.

19 § Andra förmåner än dagpenning och familjebidrag beslutas och betalas ut av Försvarsmakten. Försvarsmaktens beslut får överklagas till Överklagandenämnden för totalförsvaret. Överklagandenämndens beslut får inte överklagas. (SFS 1997:147)

Utbildningspremie för befäls-, befordringskurs, instruktörsutbildning

Gemensamma föreskrifter för Försvarsmakten

8 § Utbildningspremie för fullgjord och godkänd befälskurs, befordringskurs eller utbildning till instruktör enligt 7 § förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga och för godkänd befälskurs, specialkurs eller befattningskurs enligt 8 § förordningen (1997:147) om förmåner till hemvärnsmän skall betalas med nedanstående belopp.

Utbildning	Belopp
Gruppbefälskurs	500 kr
Gruppbefälskurs längre än fem veckor	1 000 kr
Plutonsbefälskurs	1 500 kr
Plutonsbefälskurs längre än sju veckor	2 500 kr
Kompanibefälskurs	2 000 kr
Kompanibefälskurs längre än sex veckor	4 000 kr
Löjtnantskurs	1 500 kr
Löjtnantskurs längre än tre veckor	2 000 kr
Kaptenskurs	3 000 kr
Kaptenskurs längre än tre veckor	6 000 kr
Högre kurs för kretshemvärnschef	6 000 kr
Instruktörskurs/teori tillsammans med instruktörskurs/praktik	2 500 kr
Kurschefskurs	1 000 kr
Kurschefskurs längre än en vecka	2 000 kr
Trafiklärarkurs	2 500 kr

Utbildningspremien för högre kurs för kretshemvärnschef skall betalas efter skede 1 i utbildningen med 1 500 kronor, efter skede 2 med 1 500 kronor samt efter skede 3 med 3 000 kronor. (FFS 1996:16)

Med kretshemvärnschef förstås här bataljonschef

Krisberedskapsmyndighetens föreskrifter

3§ Utbildningspremie för utbildning enligt 7 § förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga skall betalas enligt nedanstående tabell.

Instruktörsutbildning, dagar / år	Belopp, kronor / år
1–5 dagar	100 kr
6–10 dagar	1 000 kr
11–20 dagar	1 500 kr
21 eller fler dagar	2 500 kr

(KBMFS 2003:3)

Utbildningspremie för fullgjord avtalsenlig repetitionsutbildning

Gemensamma föreskrifter för Försvarsmakten

9 § Utbildningspremie för fullgjord avtalsenlig repetitionsutbildning enligt 7 § förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga skall, utom såvitt avser personal med avtal för tjänstgöring i hemvärnet enligt förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet, betalas med nedanstående belopp.

Tjänstgöringens omfattning	Belopp
20–30 timmar	300 kr
31–50 timmar	500 kr
51 eller fler timmar	600 kr

För personal där tjänstgöringstiden räknas i dagar utgör en dag sex timmar.

Premien skall utbetalas när den avtalsenliga repetitionsutbildningen är fullgjord. Om tjänstgöringen genomförs uppdelad på flera år får premien betalas ut årligen med belopp som gäller för den tjänstgöringstid som fullgjorts under året.

10 § Utbildningspremie för fullgjord avtalsenlig repetitionsutbildning enligt 8 § förordningen (1997:147) om förmåner till hemvärnsmän och 7 § förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga, såvitt avser personal med avtal för tjänstgöring i hemvärnet enligt förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet, skall betalas ut under förutsättning att hela repetitionsutbildningen har fullgjorts under samma kalenderår.

Utbildningspremie skall betalas med belopp enligt följande tabell.

Tjänstgöringens omfattning	Belopp
16 dagar (100 timmar)	1 056 kronor
13 dagar (80 timmar)	858 kronor
10 dagar (60 timmar)	660 kronor
8 dagar (50 timmar)	528 kronor
6 dagar (40 timmar)	396 kronor
5 dagar (30 timmar)	330 kronor
3 dagar (20 timmar)	198 kronor

(FFS1996:16)

Krisberedskapsmyndighetens föreskrifter

3 § Utbildningspremie för utbildning enligt 7 § förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga skall betalas enligt nedanstående tabell.

Avtalsenlig repetitionsutbildning, timmar / år	Belopp, kronor / år
–19	100
20–33	200
34 eller fler	400

För personal där tjänstgöringstiden räknas i dagar utgör en dag åtta timmar.
(KBMFS 2003:3)

Utbildningspremie utgår följaktligen i två olika former. Dels i form av premie för fullgjord repetitionsutbildning enligt avtal och kontrakt, dels som premie för genomförd och godkänd kurs.

Avtalspersonalen, som får repetitionsutbildningspremie enligt förordningen om förmåner till frivilliga, har olika tidskrav på sig vad beträffar repetitionsutbildningens längd beroende på var i krigsorganisationen det är placerade och på vilken befattning.

Att observera är att med ”avtalsenlig repetitionsutbildning” avses den repetitionsutbildningstid, som är bestämd för respektive befattning och därmed också budgeterad av frivilligorganisation eller hemvärn. Tjänstgöring utöver den bestämda tiden är frivillig tjänstgöring och berättigar inte till repetitionsutbildningspremie.

Ordinarie och extra hemvärnsmän är skyldiga att varje år fullgöra tjänstgöring under lägst 20 och högst 100 timmar. Extra hemvärnsman är dock ej skyldig att fullgöra utbildning under samma år som han tas i anspråk för värnpliktstjänstgöring.

Hemvärnsmusiker är skyldig att årligen fullgöra lägst 60 och högst 100 timmars tjänstgöring, inräknat den tid som åtgår för utbildning och övningar (repetitioner och framträdanden).

Utbildningspremierna är skattefria.

Utbetalning av utbildningspremier

Premien utbetalas årligen.

Utbildningspremien för högre kurs för kretshemvärnschefen (läs bataljonschef) betalas ut i delar efter respektive skede så att efter skede 1 utbetalas 1 500 kronor, efter skede 2 utbetalas 1 500 kronor och efter skede 3 utbetalas 3 000 kronor.

För hemvärnspersonal utbetalas utbildningspremien i direkt anslutning till genomförd kurs av utbildningsanordnaren.

Utbildningspremie för fullgjort avtal betalas till hemvärnsmännen och frivilliga med avtal för tjänstgöring i via PLIS HV FRIV då avtalad repetitionsutbildning i sin helhet är genomförd. Har hemvärnsmannen eller frivillig med avtal för tjänstgöring i hemvärnet fullgjort hela sitt avtal den 1 december betalas utbildningspremien ut tillsammans med dagersättningen i slutet av denna månad. Om hemvärnsmannen inte fullgjort sitt avtal den 1 december men fullgör det under denna månad betalas utbildningspremien ut i slutet av januari månad nästkommande år.

För övriga frivilliga betalas utbildningspremien av respektive organisation.

Reseförmåner

Frivilliga

8 § En frivillig får vid inryckning till och utryckning från tjänstgöring fri resa mellan bostaden eller arbetsplatsen och tjänstgöringsplatsen

9 § Om färdbiljett inte tillhandahålls, har den frivillige rätt till resekostnadsersättning. Denna utgör högst det belopp som motsvarar kostnaden för resa med tåg eller fartyg i andra klass.

Om en fri resa företas med egen bil, betalas ersättning enligt 5 § allmänt reseavtal (ARA) i dess lydelse enligt Statens arbetsgivarverks cirkulär. (SFS 1994:523)

Hemvärnsmän

12 § Hemvärnsmän i allmänna hemvärnet får vid inryckning till och utryckning från tjänstgöring fri resa mellan bostaden eller arbetsplatsen och tjänstgöringsplatsen.

Hemvärnsmän i driftvärnet får fri resa enligt första stycket vid tjänstgöring på annan ort än den där de normalt utför arbete i sin anställning.

13 § Om det inte lämnas ut någon färdbiljett till den som har rätt till fri resa enligt 12 §, har han eller hon i stället rätt till resekostnadsersättning. Ersättningen motsvarar kostnaden för resa med tåg eller fartyg i andra klass eller med buss.

Om en fri resa företas med egen bil, betalas ersättning enligt 5 § allmänt reseavtal (ARA).

19 § Andra förmåner än dagpenning och familjebidrag beslutas och betalas ut av Försvarsmakten. Försvarsmaktens beslut får överklagas till Överklagandenämnden för totalförsvaret. Överklagandenämndens beslut får inte överklagas. (SFS 1997:147)

Gemensamma föreskrifter för Försvarsmakten

11 § Utöver vad som anges i 8 § förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga och 12 § förordningen (1997:147) om förmåner till hemvärnsmän får in- och utryckningsresa företas från och till den ort där den frivillige eller hemvärnsmannen bedriver sina studier.

12 § Färdbiljett tillhandahålls av den som bekostar resan.

13 § I 9 § förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga och 13 § förordningen (1997:147) om förmåner till hemvärnsmän finns bestämmelser om resekostnadsersättning. Därutöver har den frivillige eller hemvärnsmannen vid resa med egen bil rätt till resekostnadsersättning för fram- och återkörning av fordonet.

För att få resekostnadsersättning skall den frivillige eller hemvärnsmännen kunna styrka sina utlägg för resan. (FFS 1996:16)

Resa skall planeras på lämpligaste sätt och till lägsta kostnad. Både kostnads- och tidsjämförelse skall göras.

I första hand skall utbildningsanordnaren ordna transport eller, om detta inte går, tillhandahålla biljett på allmänna kommunikationsmedel. För tåg och fartyg gäller 2:a klass. I vissa fall kan flyg vara det lämpligaste färdsättet.

Tillhandahåller utbildningsanordnaren transportmedel är den frivillige skyldig att begagna detta och kan inte kräva reseersättning för färd på annat sätt utan särskilt medgivande.

Har utbildningsanordnare inte anvisat färdmedel och kan den frivillige inte resa med allmänt kommunikationsmedel får utbildningsanordnaren besluta att den frivillige får resa med eget transportmedel mot ersättning.

Härutöver gäller att även den frivillige i totalförsvarets civila del får företa in- och utryckningsresa till och från den ort där han eller hon bedriver studier. Likaså har den frivillige i totalförsvarets civila del, vid resa med egen bil, rätt till resekostnadsersättning för fram- och återkörning av fordon.

Resekostnadsersättning

Resekostnadsersättningen utgör högst det belopp som motsvarar kostnaden för resa med tåg eller fartyg i 2:a klass jämte kostnader för anslutningsresor. Ersättning ges för en verklig resa.
Eftersom de frivilliga försvarsorganisationerna har avtal om reserabatter bör man eftersträva att ge den enskilde biljett.

Har den frivillige tillstånd att resa med eget transportmedel betalas ersättning med 17 kr/mil (år 2005). Hänsyn får även tas till eventuell kostnad för framkörning eller återkörning utan den frivillige.

Sittplats/Sovplats/Hyttplats

Den frivillige får använda sovplats/hyttplats från bostadsorten om resan måste ske på natten.

Den frivillige har rätt till obligatorisk sittplatsbiljett från och till bostadsorten.

Inkvartering under resa

Om den frivillige under in- eller utryckningsresan måste göra uppehåll i resan nattetid ersätts styrkta logikostnader.
Ersättning får medges för skäliga kostnader. Kronhotell skall om möjligt utnyttjas

Mat under resa

Den frivillige är vid in- eller utryckningsresa berättigad till måltidsersättning med 30 kr om restiden överstiger 12 timmar.

Med restid avses här planerad sådan. Om restiden överstiger 12 timmar på grund av försening eller annan omständighet som utbildningsanordnaren inte råder över föreligger inte rätt till måltidsersättning.

Utbetalning av reseförmåner

För hemvärnsmän och frivilliga med avtal för tjänstgöring i hemvärnet utbetalas reseförmånerna av berört militärdistrikt eller militärdistriktsgrupp.

För frivilliga i Försvarsmakten i övrigt betalas reseförmånerna vid repetitionsutbildning i form av övning, KFÖ (motsv) av berört förband.

För övriga frivilliga utbetalas reseförmånerna av respektive organisation.

Tjänstledighet och tjänstledighetsresa under utbildning och övning

Frivilliga

8 § …Vid tjänstledighetsresor får en frivillig fri hemresa enligt bestämmelser som meddelats av den myndighet som anges i 16 §. (SFS 1994:523)

Hemvärnsmän

12 § …Vid tjänstledighet får hemvärnsmän fri hemresa.

19 § Andra förmåner än dagpenning och familjebidrag beslutas och betalas ut av Försvarsmakten. Försvarsmaktens beslut får överklagas till Överklagandenämnden för totalförsvaret. Överklagandenämndens beslut får inte överklagas. (SFS 1997:147)

Gemensamma föreskrifter för Försvarsmakten

14 § En frivillig har i samband med tjänstledighet för enskild angelägenhet som avses i 9 och 10 §§ förordningen (1995:649) om ledighet och fritid för totalförsvarspliktiga rätt till en fri resa inom landet till och från den plats där han eller hon avser att vistas.

16 § En frivillig eller en hemvärnsman skall få utlägg för måltider under tjänsteresa ersatta om det är lämpligt.

Utläggen skall styrkas. I de fall utlägg för måltider har ersatts föreligger inte rätt till annan måltidsersättning. (FFS 1996:16)

Rätten till tjänstledighet för frivilliga under utbildning eller övning är inte reglerad med mer än att rätten till tjänstledighetsresa är inskriven i förmånsförordningarna.

Detta innebär att den frivillige har rätt till tjänstledighet för *enskild angelägenhet* enligt förordningen (1995:649) om ledighet och fritid för totalförsvarspliktiga under tjänstgöring.

Här nedan följer den text som står i förordningen och som är aktuell för frivilliga.

> I den mån verksamheten inte lägger särskilda hinder i vägen, skall tjänstledighet beviljas för
> 1. eget eller nära anhörigs bröllop, andra större familjehögtider, egna barns födelse samt allvarliga sjukdomar, dödsfall, begravningar, bouppteckningar eller arvsskiften inom den egna familjen eller den närmaste släktkretsen,
> 2. angelägenheter av stor betydelse för den frivilliges ekonomiska eller sociala situation,
> 3. flyttning från eller till egen bostad,
> 4. egen examen eller viktig tentamen,
> 5. högskoleprov. (SFS 1995:649)

Då en frivillig beviljats tjänstledighet för enskild angelägenhet har den frivillige rätt till **fri resa.** Dvs fri resa inom landet till och från den ort där den frivillige med hänsyn till ändamålet med tjänstledigheten avser att vistas. Den frivillige har också rätt till **förplägnadsersättning** med 35 kr/dag (år 2005).

Inkvartering och förplägnad

Frivilliga

10 § En frivillig får under tjänstgöring fri inkvartering och fri förplägnad. Samma förmåner får en frivillig under den tid då han eller hon efter kallelse färdas från bostaden eller arbetsplatsen till tjänstgöringsplatsen samt vid återresa därifrån. Om dessa förmåner inte kan tillhandahållas, har den frivillige rätt till ersättning som motsvarar vad en totalförsvarspliktig får enligt förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga. (SFS 1994:523)

Hemvärnsmän

15 § Hemvärnsmän får fri inkvartering och fri förplägnad under sin tjänstgöring. Samma förmåner lämnas under den tid då hemvärnsmannen efter kallelse färdas från bostaden eller arbetsplatsen till tjänstgöringsplatsen samt vid återresa därifrån. Om dessa förmåner inte kan lämnas, har hemvärnsmannen rätt till ersättning som motsvarar vad en totalförsvarspliktig får enligt förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga.

19 § Andra förmåner än dagpenning och familjebidrag beslutas och betalas ut av Försvarsmakten. Försvarsmaktens beslut får överklagas till Överklagandenämnden för totalförsvaret. Överklagandenämndens beslut får inte överklagas. (SFS 1997:147)

Gemensamma föreskrifter för Försvarsmakten

15 § Den som anordnar utbildningen eller tjänstgöringen skall se till att de frivilliga och hemvärnsmännen får fri förplägnad och fri inkvartering under den tid som avses i 10 § förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga och 15 § förordningen (1997:147) om förmåner till hemvärnsmän.

16 § En frivillig eller en hemvärnsman skall få utlägg för måltider under tjänsteresa ersatta om det är lämpligt.

Utläggen skall styrkas. I de fall utlägg för måltider har ersatts föreligger inte rätt till annan måltidsersättning. (FFS 1996:16)

En hemvärnsman i driftvärnet får fri inkvartering endast om han inte kan bo i sin ordinarie bostad under tjänstgöringen.

Inkvartering/förläggning

Om inkvartering inte kan tillhandahållas har den frivillige rätt till ersättning enligt de grunder som gäller för sådan ersättning till totalförsvarspliktiga. D.v.s. i de fall den frivillige inte kan förläggas i statens eller utbildningsanordnares lokal utan har tillstånd att använda den egna bostaden, utbetalas hyresbidrag med 10 kronor per dag.

Hyresbidrag betalas endast om tjänstgöringen varar mer än fem dagar.

Hyresbidraget är ersättning för de särskilda merkostnader som boendet medför, exempelvis kostnad för tvätt och slitage av sänglinne och handdukar.

Hyresbidrag får medges även om den frivillige får bostadsbidrag från Försäkringskassan.

Inkvartering under resa se sid 40.

Förplägnad

Det åligger utbildnings-/tjänstgöringsanordnaren att se till att den frivillige får fri förplägnad under utbildningen/tjänstgöringen.

I de fall förplägnad inte kan ordnas har den frivillige rätt till ersättning enligt de grunder som gäller för sådan ersättning till totalförsvarspliktiga under tjänstgöring.

Formerna för matersättning är tre:

- Måltidsersättning under resa 30 kr/12 timmar
  Se vidare sid 40.
- Måltidsersättning Frukost 20 kr/dag
- Lunch 35 kr/dag
- Middag 40 kr/dag
- Förplägnadsersättning 35 kr/dag

Måltidsersättning enligt p 2 utbetalas t.ex. vid resa som den frivillige enligt order företar i tjänsten (under tjänstgöring) och mat inte kan tillhandahållas.

Förplägnadsersättning enligt p 3 kan utbetalas till frivillig i stället för fri förplägnad om den frivillige har tillstånd att själv svara för sin mat samt när den frivillige på grund av sjukdom eller tjänstledighet inte befinner sig på tjänstgöringsplatsen.

Sjukvårdsförmåner

Frivilliga

11 § En frivillig har under tjänstgöring rätt till samma sjukvårdsförmåner och begravningshjälp som en totalförsvarspliktig får enligt förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga. (SFS 1994:523)

Hemvärnsmän

16 § Hemvärnsmän i allmänna hemvärnet har under tjänstgöring rätt till samma sjukvårds- och tandvårdsförmåner samt begravningshjälp som totalförsvarspliktiga får enligt förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga.

Hemvärnsmän i driftvärnet har också rätt till dessa förmåner under tjänstgöring, om de inte har rätt till motsvarande förmåner enligt andra bestämmelser.

19 § Andra förmåner än dagpenning och familjebidrag beslutas och betalas ut av Försvarsmakten. Försvarsmaktens beslut får överklagas till Överklagandenämnden för totalförsvaret. Överklagandenämndens beslut får inte överklagas. (SFS 1997:147)

Gemensamma föreskrifter för Försvarsmakten

17 § I 16 § förordningen (1997:147) om förmåner till hemvärnsmän finns bestämmelser om tandvårdsförmåner för hemvärnsmän.

En frivillig har under tjänstgöring, in- och utryckningsdagar samt vid färd till eller från tjänstgöringen rätt till fri tandvård vid akuta besvär. Rätten till fri tandvård omfattar endast sådan tandvård som är nödvändig för att häva de akuta besvären.

För att få fri tandvård skall den frivillige följa de anvisningar som ges av den som svarar för utbildningen eller tjänstgöringen.

I de fall den frivillige eller hemvärnsmannen på grund av olycksfall eller akuta besvär inte kan inhämta dessa anvisningar, får han eller hon vända sig direkt till folktandvården eller till en tandläkare som är ansluten till Försäkringskassan. (FFS 1996:16)

Enligt förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga erhåller den frivillige följaktligen fri hälso- och sjukvård under tjänstgöringen/utbildningen, in- och utryckningsdagar samt vid färd till och från tjänstgöringen. Begreppet ”tjänstgöring” omfattar all tid mellan inryckning och utryckning, således även fritid och då den frivillige åtnjuter tjänstledighet.

Hälso- och sjukvården omfattar

- hälsoundersökning
- öppen och sluten vård vid vårdinrättning
- läkemedel och tekniska hjälpmedel
- transport i samband med sjukdom och skada
- läkarintyg som är nödvändigt för tjänsten eller för att styrka giltigt skäl för frånvaro
- viss tandvård.

Hälso- och sjukvård

Rätten till sluten och öppen vård vid vårdinrättning omfattar

- öppen sjukvård vid förband eller skola, där den frivillige tjänstgör, vid vårdcentral, allmänt sjukhus eller hos privatpraktiserande läkare som är upptagen på en förteckning hos Försäkringskassan
- sluten sjukvård (sjukhusvård).

För att erhålla fri hälso- och sjukvård ska en frivillig i första hand söka läkare och sjuksköterska vid det förband eller den skola där han eller hon tjänstgör. Den frivillige får vända sig till en annan läkare endast

- om läkare saknas på utbildningsplatsen
- efter remiss av läkare på utbildningsplatsen
- vid sådant akut behov av sjukvård att remiss inte hinner inhämtas av läkare på utbildningsplatsen.

Vid behov av sjukhusvård skall den frivillige hänvisas till närmaste offentliga vårdgivare.

Öppen och sluten vård är avgiftsfri för den frivillige. För att slippa betala patientavgift är det viktigt att den frivillige kan visa att han eller hon fullgör tjänstgöring. Tvingas den frivillige ändå att betala patientavgift skall den som svarar för utbildningen ersätta den frivillige och därefter kräva sjukvårdshuvudmannen på beloppet.

I rätten till öppen och sluten vård vid vårdinrättning ingår även läkemedelsförskrivning, läkemedel, provtagning vid kliniskt laboratorium och laboratorieundersökning av skickade prover, röntgenundersökning och behandling.

Tandvård

Med viss tandvård avses att frivilliga som fullgör tjänstgöring/utbildning skall erhålla akut- och olycksfallstandvård inom folktandvården. Den som svarar för utbildningen hänvisar.

Vid olycksfall som förorsakar tandskada skall utredning om olycksfallet och anmälan till Försäkringskassan alltid göras.

Patientavgift enligt tandvårdstaxan betalas för frivillig som fyller 20 år eller mer under det år som vården meddelas av den som svarar för utbildningen. I de fall den frivillige fyller högst 19 år under år som vården meddelas, är vården kostnadsfri. Någon patientavgift ska därför inte betalas i dessa fall.

Vad som här sagts om tandvård gäller även den frivillige i totalförsvarets civila del.

Utbetalning av sjukvårdsförmåner

För frivilliga, som utbildas för Försvarsmaktens behov, är sjukvårdsförmånerna en myndighetsangelägenhet och betalas där den frivillige vid tillfället för sjukdom eller skada tjänstgör.

För frivilliga, som utbildas för totalförsvarets civila del, ombesörjer respektive frivilligorganisation att kostnaderna ersätts.

Begravningshjälp

Frivilliga

11 § En frivillig har under tjänstgöring rätt till samma sjukvårdsförmåner och begravningshjälp som en totalförsvarspliktig får enligt förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga. (SFS 1994:523)

Hemvärnsmän

16 § Hemvärnsmän i allmänna hemvärnet har under tjänstgöring rätt till samma sjukvårds- och tandvårdsförmåner samt begravningshjälp som totalförsvarspliktiga får enligt förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga.

Hemvärnsmän i driftvärnet har också rätt till dessa förmåner under tjänstgöring, om de inte har rätt till motsvarande förmåner enligt andra bestämmelser.

19 § Andra förmåner än dagpenning och familjebidrag beslutas och betalas ut av Försvarsmakten. Försvarsmaktens beslut får överklagas till Överklagandenämnden för totalförsvaret. Överklagandenämndens beslut får inte överklagas. (SFS 1997:147)

Avlider den frivillige under den tid då han eller hon är berättigad till fri sjukvård, betalas begravningshjälp till den avlidnes dödsbo. Begravningshjälpen är ett förskott på grupplivförsäkringen. Begravningshjälpen motsvarar ett prisbasbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Prisbasbeloppet år 2005 är 39 400 kr.

Begravningshjälp utgår oberoende av om dödsfallet orsakats av tjänstgöringen eller inte.

Kostnader som föranleds av militärbegravning och kostnad för transport av den avlidne till hemorten ersätts helt av staten. För

transport till annan ort lämnas ersättning med högst det belopp som svarar mot transportkostnaden till hemorten.

Militärbegravning

Den som förolyckas under militärtjänstgöring kan begravas genom militärbegravning om den avlidnes anhöriga så önskar. Förbandschef (motsvarande) fattar beslut om militärbegravning i samråd med anhöriga till den avlidne.

Militärbegravning innebär bl.a. att olika slag av ceremonier skall genomföras i samband med begravningen, såsom t.ex. flagga som kistdekoration, hedersvakt och fanvakt. Hur en militärbegravning skall gå till beskrivs i Cermonireglemene för Försvarsmakten. (M7756-700012)

Utbetalning av begravningshjälp

För de frivilliga, som utbildas för Försvarsmaktens behov, är begravningshjälpen ett myndighetsansvar och utbetalas där den frivillige vid tillfället för sjukdom, skada eller död tjänstgör.

Begravningshjälpen kan vid behov utbetalas samma dag som dödsfallet inträffat.

Familjebidrag

Frivilliga

12 § En frivillig har samma rätt till familjepenning, bostadsbidrag, näringsbidrag och begravningsbidrag enligt 7 kap. 2 § förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga som den som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt, om den frivilliges tjänstgöring skall pågå minst fyra dagar i följd och inte ger rätt till dagpenning eller rätt till lön enligt de grunder som gäller för anställd personal. Vid annan tjänstgöring har den frivillige rätt till näringsbidrag enligt samma förordning. (SFS 1994:523)

Hemvärnsmän

17 § Hemvärnsmän har samma rätt till familjepenning, bostadsbidrag, näringsbidrag och begravningsbidrag som totalförsvarspliktiga som fullgör längre grundutbildning än 60 dagar har enligt 7 kap. 2 § förordingen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga, om tjänstgöringen skall pågå minst fyra dagar i följd och inte ger rätt till dagpenning eller rätt till lön enligt de grunder som gäller för anställd personal. Vid annan tjänstgöring har hemvärnsmän rätt till näringsbidrag enligt samma förordning

18 § Föreskrifterna i 11 kap. 1–6 och 8-§§, 12 kap. 1 § och 13 kap. 1 § 1 förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga tillämpas i fråga om dagpenning och familjebidrag. Underlag till Försäkringskassan enligt 11 kap. 2 § den förordningen skall dock lämnas av Försvarsmakten. (SFS 1997:147)

Familjebidrag kan utgå i form av

- familjepenning till maka/make/sambo och barn
- bostadsbidrag
- näringsbidrag till egna företagare
- begravningsbidrag.

Familjebidragen är behovsprövade. Näringsbidraget är skattepliktigt.

Bestämmelserna om familjebidrag återfinns i förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga och Totalförsvarets pliktverks föreskrifter om förmåner till totalförsvarspliktiga. Nämnda författningar skall tillämpas för den som frivilligt fullgör utbildning eller tjänstgöring för befattning inom totalförsvaret, om utbildningen eller tjänstgöringen pågår under minst fyra dagar i följd och inte medför rätt till dagpenning eller lön enligt de grunder som gäller för anställd personal. Vid annan utbildning eller tjänstgöring kan familjebidrag komma ifråga endast i form av näringsbidrag.

Ansökan om familjebidrag görs hos Försäkringskassan .

Ansökan bör göras före utbildningens början eller snarast därefter. Familjebidrag kan som regel inte beviljas för längre tid tillbaka än en månad före det ansökan inkom till Försäkringskassan.

Det åligger den som söker familjebidrag att genom intyg från utbildningsanordnaren hos Försäkringskassan styrka rätten till familjebidrag.

Överklagande av beslut om familjebidrag

Den frivilliga kan, om han eller hon inte är nöjd med Försäkringskassans beslut om familjebidrag begära omprövning av beslutet. Kassan skall då ompröva beslutet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Är man inte nöjd med omprövningsbeslutet kan överklagan göras hos allmän förvaltningsdomstol.

Utbetalning och kostnader

Familjebidragen utbetalas av Försäkringskassan.

För frivilliga, som utbildas för Försvarsmaktens behov, betalas kostnaderna för familjebidragen av Försvarsmakten.

Försäkringsskydd, skadestånd m.m.

Frivilliga

12 § .... En frivillig har samma rätt till grupplivförsäkring för dödsfall som en totalförsvarspliktig har enligt förordningen om förmåner för totalförsvarspliktiga.

Särskilda föreskrifter om rätt till ersättning för skada och sjukdom under tjänstgöringen finns i lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd och lagen (1977:266) om statlig ersättning vid ideell skada m.m. (SFS 1994:523)

Hemvärnsmän

17 § .... Hemvärnsmän har samma rätt till grupplivförsäkring för dödsfall som totalförsvarspliktiga har enligt förordningen om förmåner för totalförsvarspliktiga.

Särskilda föreskrifter om rätt till ersättning för skada och sjukdom under tjänstgöringen finns i lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd och lagen (1977:266) om statlig ersättning vid ideell skada m.m. (SFS 1997:147)

Grupplivförsäkring

En frivillig har samma rätt till grupplivförsäkring för dödsfall som en totalförsvarspliktig har enligt förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga. Försäkringsskyddet inträder från det att färden för inryckning påbörjas och gäller tills färden för utryckning avslutas eller tills tjänstgöringen avbryts.

Försäkringsförmåner som utges är

- begravningshjälp,
- grundbelopp, om den frivillige efterlämnar make eller sambo med förmånstagarrätt eller arvsberättigat barn
- barnbelopp, om den frivillige efterlämnar arvsberättigat barn under 21 år eller när make eller sambo med förmånstagarrätt inte finns, syskon under 21 år som kan ta arv och som inte har förälder i livet.

Försäkringsförmånerna skall minskas med begravningshjälp som utges enligt förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga och förordningen (1997:147)) om förmåner till hemvärnsmän. Samordning sker också med andra eventuellt utfallande grupplivförsäkringar.

Anmälan m.m.

Ärenden rörande grupplivförsäkring handläggs av Statens pensionsverk (SPV), 851 90 SUNDSVALL. Den som inte är nöjd med SPV beslut kan begära att skiljenämnden för grupplivfrågor överprövar beslutet. SPV beslut får inte prövas i annan ordning. Den som vill göra anspråk på försäkringsbelopp skall på särskilt formulär till SPV insända dödsfallsanmälan med intyg om dödsfallet och om tjänstgöring samt släktutredning.

Utbildningsanordnare skall hjälpa de efterlevande/dödsboet med att fylla i de blanketter och ta fram den utredning i övrigt som behövs för att SPV skall kunna pröva rätten till ersättning.

Lag (1977:265) om statligt personskadeskydd

Lagen om statlig personskadeskydd är bland annat tillämplig på

- medlem i frivillig försvarsorganisation
- hemvärnspersonal
- den som genomgår frivillig utbildning vid Försvarsmakten
- krigsfrivilliga

Skyddstid

För att klargöra under vilken tid som lagen om personskadeskydd äger tillämpning har i lagen införts begreppet ”skyddstid”. För frivilliga innebär detta att de omfattas av personskadeskyddet när färd för inställelse till tjänstgöring/utbildning påbörjas och gäller tills färd från tjänstgöringen/utbildningen avslutas. Den frivillige är skyddad under hela tiden, såväl under själva tjänstgöringen/utbildningen som under fritid som uppstår under tjänstgöringen/utbildningen under förutsättning att den frivillige befinner sig inom tjänstgörings/utbildningsområdet. Det är också att notera att större avvikelser från normal färdväg till och från tjänstgöringen/utbildningen bryter skyddstiden.

Skador

Personskadeskyddet omfattar såväl olycksfallsskador som sjukdom som den frivillige har ådragit sig under skyddstiden. Om någon utsätts för ett olycksfall under skyddstiden skall skadan anses vara orsakad av olycksfallet om övervägande skäl talar för det.

Om en sjukdom visar sig under skyddstiden skall den anses ha uppkommit under skyddstiden. Detta gäller dock inte om det finns skälig anledning att anta att skadan har orsakats av någon annan verksamhet.

En sjukdom som visar sig efter skyddstidens slut, skall anses ådragen under skyddstiden, om tjänstgöringen skäligen kan antas väsentligt ha bidragit till skadan.

Ersättningens omfattning

Ersättning enligt lagen om statligt personskadeskydd lämnas vid

- sjukdom
- bestående nedsättning av arbetsförmågan
- dödsfall.

Vid sjukskrivning efter utryckning (skyddstidens slut) lämnas sjukpenning motsvarande vad som lämnas enligt lagen om allmän försäkring. Detta innebär för närvarande en karensdag och därefter 80 % av den sjukpenninggrundande inkomsten. För den som har en anställning betalar arbetsgivaren sjuklön t o m den fjortonde dagen av sjukskrivningen enligt 7 § lagen (1991:1047) om sjuklön. Därefter lämnar Försäkringskassan sjukpenning.

Om sjukskrivningen uppgår till minst 15 dagar och beror på olycksfall kan Kammarkollegiet betala ut kompletterande sjukpenning. Denna sjukpenning utgår med sådana procentsatser att den tillsammans med sjuklön och sjukpenning från Försäkringskassan motsvarar i det närmaste 100 % av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI). Det finns emellertid ingen automatik i detta eller kommunikation i denna fråga mellan Kammarkollegiet och Försäkringskassan. Här måste den sjukskrivne själv

anmäla till Kammarkollegiet att sjukskrivningen varar 15 dagar eller mer. Det är därför viktigt att den skadade frivillige/hemvärnsmannen blir ordentligt informerad om möjligheten att erhålla kompletterande sjukpenning från Kammarkollegiet.

Vid bestående nedsättning av arbetsförmågan lämnas livränta motsvarande 100 % av den sjukpenninggrundande inkomsten fram till ålderspensioneringen.

Vid dödsfall lämnas begravningshjälp med 30 % av basbeloppet och eventuellt livränta till efterlevande.

Vidare kan ersättning lämnas för tandvårdskostnader, sjukvård utom riket samt för särskilda hjälpmedel.

Anmälan och överklagan

Om skada inträffar skall den **alltid** anmälas till Försäkringskassan på blankett för arbetsskada LAF/personskada LSP med för närvarande nummer FKF 9210. Anvisningar hur blanketten fylls i finns i TFG 040005. Försäkringskassan ersätter vid skada inkomstbortfall genom sjukpenning och livränta. Dessutom skall skadan **alltid** vad beträffar hemvärnsmän anmälas till försäkringsbolaget IF på blankett Skadeanmälan Kollektiv Olycksfallsförsäkring med angivande av hemvärnets avtalsnummer GP000021-8453. De frivilliga försvarsorganisationerna har egna motsvarande försäkringar och ofta hos IF. För deras medlemmar gäller även ovanstående men då med angivande av respektive organisations avtalsnummer.

Försäkringskassans beslut enligt lagen om statligt personskadeskydd kan överklagas till länsrätt, kammarrätt och i sista instans till regeringsrätten.

Lag (1977:266) om statlig ersättning vid ideell skada m.m.

Den som omfattas av lagen om statligt personskadeskydd omfattas också av lagen om statlig ersättning vid ideell skada m.m. Ersättning enligt lagen lämnas vid skador som inträffar dels under tjänstgöring, dels under fritid inom förläggningsplats, oavsett

skadeorsak. Kammarkollegiet bestämmer ersättningen enligt de grunder som finns i avtal om ersättning vid personskada (PSA), dvs samma ersättning som utgår till den som är statligt anställd. Ersättning kan lämnas för

- kostnader,
- inkomstförlust (vissa fall),
- sveda och värk,
- lyte och men,
- särskilda olägenheter

Vid dödsfall kan även ersättning till efterlevande samt begravningskostnader betalas ut.

Anmälan m.m.

Försäkringskassan skickar en kopia av skadeanmälan enligt lagen om statligt personskadeskydd till Kammarkollegiet som skickar sin egen skadeanmälningsblankett direkt till den skadade med information om de ersättningsregler som gäller.

Ersättning för faktisk inkomstförlust lämnas för olycksfallsskador samt vid skada till följd av sjukdom där den skadade visar att skadan har orsakats genom vårdslöshet av arbetsgivaren eller någon för vilken denne svarar. En särskild nämnd har inrättats för att pröva vållandefrågan. Vid färdolycksfall gäller särskilda bestämmelser.

När Kammarkollegiet skall fastställa ersättningsbeloppet för kostnader minskas yrkat belopp med en självrisk om 500 kronor. Dessutom betalas ej ersättningar ut understigande 100 kronor. De totala kostnaderna måste således uppgå till 600 kronor för att någon ersättning skall utbetalas. Om den skadade inte kan erhålla ersättning för självrisken genom kollektivavtal eller på annat sätt kan IF eller motsvarande försäkringsbolag betala ut denna summa.

Detta sker dock först efter att den skadade kontaktat IF och styrkt sitt yrkande genom beslut från Kammarkollegiet där det framgår att yrkat ersättningsbelopp har minskats med självrisken.

Det är därför även här viktigt att den skadade hemvärnsmannen/frivilliga blir ordentligt informerad om möjligheten att få ersättning för självrisken hos IF eller motsvarande annat försäkringsbolag.

Den som är missnöjd med Kammarkollegiets beslut kan begära prövning i Skiljenämnden för vissa trygghetsfrågor, som är sista instans.

Andra försäkringar

Ersättning från försäkring tecknad av frivilligorganisationerna eller hemvärnet liksom privata olycksfallsförsäkringar kan utges i enlighet med gällande försäkringsvillkor.

Hemvärnet och de flesta organisationerna har en kollektiv olycksfallsförsäkring där de försäkrade är organisationens egna medlemmar, anhörig, instruktörer med flera samt i förkommande fall ungdomar. En del organisationer har tillägg till sina olycksfallsförsäkringar beroende på organisationens speciella uppgifter som exempelvis Hemvärnet för civila skyttar och de olika skytteorganisationerna för gästande skyttar mm. Vidare har nästan alla organisationer en motorförsäkring som gäller vid färd till och från verksamhet som anordnas av respektive organisation. Många organisationer har också en ansvarsförsäkring som oftast omfattar av organisationen bedriven utbildningsverksamhet och som avser sådana lagenliga skadeståndskrav, som vid skada på person eller egendom kan åläggas organisationen. Slutligen har några organisationer särskilda försäkringar beroende på organisationens särskilda verksamhet.

Kungafonden

Stiftelsen Kungafonden Med folket för fosterlandet kan lämna bidrag till den som skadats eller drabbats av sjukdom till följd av verksamhet inom totalförsvaret. Bidragen från Kungafonden är tänkta som komplement till det vanliga sociala skyddet när detta inte räcker till.

Bidrag kan utgå till den sjuke eller skadade själv, till efterlevande eller anhöriga till den som avlidit till följd av skadan eller sjuk-

domen. Även person som drabbas av totalförsvarets verksamhet utan att tjänstgöra (så kallad tredje man) kan få ersättning av Kungafonden.

Behovsprövning skall regelmässigt föregå varje beslut i anledning av ansökan om bidrag. I samband med dödsfall kan dock bidrag lämnas utan närmare utredning rörande de efterlevandes ekonomiska möjligheter.

Ansökan om bidrag sker på särskild blankett, som finns att få hos varje lokal arbetsgivare (staber, förband, skolor m.fl.). Ansökan kan göras – förutom av den skadade själv – av anhörig, militärt förband, tjänsteman inom försvarets personalvård, personalorganisation, frivilligorganisation, sjukhuskurator eller socialvårdstjänsteman. Fullständigt ifylld ansökan skall bestyrkas av ansvarig på det tjänsteställe där olyckan inträffade eller sjukdomen uppstod. Kungafondens adress är: Kungafonden, 103 33 STOCKHOLM. Telefon 08-405 26 05

Utbetalning av bidrag görs omgående efter beslut i bidragsdelegationen. Alla bidrag från Kungafonden är skattefria.

Trafikskadeersättning

För skador som inträffar till följd av trafik med trafikförsäkringspliktigt fordon lämnas trafikskadeersättning från det försäkringsbolag där fordonet är försäkrat. För militära fordon lämnas trafikskadeersättning av Kammarkollegiet i Karlstad.

Trafikskadeersättning för personskada beräknas på samma sätt som skadestånd enligt skadeståndslagen.

Anmälan

Personskador skall anmälas till försäkringsbolag/Kammarkollegiet även om fordonet inte skadats. Vidare skall personskador anmälas till Försäkringskassan. Närmare bestämmelser om när och hur skador skall anmälas finns i TFG 040005 (Tjänstemeddelanden för Försvarsmakten).

Skadestånd

Enligt skadeståndslagen (1972:207) skall den som uppsåtligen eller av vårdslöshet vållar person- eller sakskada ersätta skadan. Arbetsgivare svarar för de skador en anställd vållar genom fel eller försummelse i tjänsten samt fel och försummelse vid myndighetsutövning. Frivilliga och hemvärnets personal likställs med arbetstagare.

Vid personskada kan ersättning lämnas för kostnader, inbegripet skälig kompensation till den som står den skadelidande särskilt nära, inkomstförlust, sveda och värk, lyte och men, särskilda olägenheter. Om skadan medför dödsfall lämnas ersättning för begravningskostnad och förlust av underhåll och ersättning för sådan personskada som till följd av dödsfallet åsamkas någon som står den avlidne särskilt nära.

I de flesta fall lämnas försäkringsersättning i stället för skadestånd.

Exempel på några typfall

1.

Förutsättningar

Under en övnings sista dag faller en frivillig omkull och bryter armen och skadar en tand. Han är sjukskriven i fem månader. Skadan medför en medicinsk invaliditet. Han har en anställning.

Skadan anmäls till Försäkringskassan som i sin tur skickar en kopia på anmälan till Kammarkollegiet . Kammarkollegiet skickar sin egen skadeanmälan till den skadade.

Inkomst

Den första sjukskrivningsdagen är en karensdag som ger 0 kronor i ersättning. Från dag 2–14 betalar arbetsgivaren sjuklön med 80 % av lönen. Från dag 15 lämnar Försäkringskassan sjukpenning med 80 % av den sjukpenninggrundande inkomsten. Från dag 14 till och med dag 90 lämnar arbetsgivaren ersättning med 10 % av lönen enligt kollektivavtal. Kammarkollegiet lämnar

ersättning för hela inkomstförlusten, utöver vad som betalas av Försäkringskassan och arbetsgivaren.

Kostnader
Vårdkostnader under skyddstiden ersätts enligt förmånsförordningen. Vårdkostnader därefter ersätts av Kammarkollegiet (500 kr självrisk som i vissa fall kan betalas av försäkringsbolaget IF). (För statligt anställda lämnas ersättning för del av vårdkostnad enligt kollektivavtal). Tandvårdskostnader som uppkommer efter skyddstiden ersätts av Försäkringskassan. Kammarkollegiet ersätter övriga skadebetingade merkostnader. Privata försäkringar kan lämna viss ersättning. Kungafonden kan ersätta sådana kostnader som inte ersätts av någon annan (t.ex. resekostnader för anhöriga).

Ideell ersättning
Kammarkollegiet lämnar ersättning för sveda och värk lyte och men samt särskilda olägenheter.

Privata försäkringar, frivilligorganisationens försäkring och eventuellt Kungafonden kan också lämna ersättningar.

2.
Förutsättningar
Frivillig avlider till följd av vådaskott. Efterlämnar hustru och två barn under 21 år.

Försäkringskassan lämnar ersättning för begravningskostnader med 30 % av prisbasbeloppet. Vidare lämnas pensionsförmåner och eventuellt efterlevandelivränta.

SPV lämnar ersättning i form av grundbelopp, barnbelopp och begravningshjälp. Denna ersättning samordnas med ersättning som beskrivs under avsnittet begravningshjälp.

Kammarkollegiet lämnar ersättning enligt skadeståndsrättsliga regler till efterlevande samt för begravningskostnader

Privata försäkringar, frivilligorganisationens försäkring och eventuellt Kungafonden kan också lämna ersättning.

Ersättning för glasögon och klocka m.m.

För frivilliga, som utbildas för Försvarsmaktens behov gäller följande:

Utdrag ur Försvarsmaktens interna bestämmelser (FIB 2003:1) om skadereglering m.m.

> 9 § Ersättning för skador och förluster enligt 10–13 §§ får utges endast till personal i Försvarsmakten som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt samt till frivillig personal och hemvärnsmän som genomgår utbildning i Försvarsmakten.

Enligt Försvarsmaktens interna bestämmelser om skadereglering m.m. kan personal som genomgår frivillig utbildning vid Försvarsmakten erhålla ersättning vid skada på eller förlust av glasögon, kontaktlinser, klocka eller kläder.

Ersättning kan lämnas under förutsättning att skadan eller förlusten av glasögonen, kontaktlinserna eller klockan föranletts av tjänstgöringsförhållandena och att den frivillige själv inte medverkat till skadan eller förlusten genom oaktsamhet samt att skadan inte uppkommit till följd av trafik med motorfordon. Ersättning för förlust eller skada på kläder är främst aktuellt för kläder, som omhändertagits för förvaring.

Ansökan om ersättning kan göras på särskild blankett (M 7102-824140-1) och lämnas till utbildningsanordnaren, som överlämnar den till den skola eller det förband som skall reglera ersättningsanspråket.

Förmåner i fred till instruktörer

Inledande bestämmelser

1 § Denna förordning tillämpas på den som, utan att göra det i tjänsten, fullgör instruktörsuppgifter inom hemvärnet och annan frivillig utbildningsverksamhet inom totalförsvaret (instruktör). (SFS 1994:522)

Försvarsmaktens föreskrifter

1 § Dessa bestämmelser gäller även de funktionärer som krävs för utbildningens genomförande.

2 § En instruktör skall vara godkänd av kursanordnande produktionsledare i samverkan med berörd frivillig försvarsorganisation. (FFS 1994:30)

Krisberedskapsmyndighetens föreskrifter

1 § För att någon vid tillämpningen av dessa föreskrifter skall anses vara instruktör skall denne vara godkänd av vederbörande kursanordnare i samverkan med frivillig försvarsorganisation. Vid tillämpningen av dessa föreskrifter skall även en funktionär som krävs för att genomföra frivillig försvarsutbildning anses fullgöra instruktörsuppgifter. (KBMFS 2002:2)

Yrkesofficer eller annan anställd, som genomför instruktörsarbetet enligt tjänstgöringslista eller gör författningsenlig tjänstgöring omfattas inte av dessa bestämmelser eftersom han/hon fullgör tjänstgöringen inom ramen för sin anställning. Detta gäller t.ex. anställda vid militärdistriktet under kortkurser.

En instruktör skall vara godkänd av utbildningsanordnare och utbildningsansvarig.

Arvoden

Arvode till instruktör kan utbetalas i två olika former

- veckokursarvode eller
- timarvode

Arvodena är skattepliktiga

Veckokursarvode

2 § En instruktör får ett veckokursarvode, när han eller hon medverkar vid en kurs, under förutsättning att kursen pågår minst tre kalenderdygn i en följd med minst sex timmars verksamhet varje dygn och att instruktören medverkar under huvuddelen av kurstiden.

7 § … Arvoden som avses i 2 och 5 §§ bestäms, av Försvarsmakten i fråga om verksamheten inom det militära försvaret och i övrigt av Krisberedskapsmyndigheten. Innan Försvarsmakten eller Krisberedskapsmyndigheten meddelar ett sådant beslut skall de samråda med varandra. (SFS 1994:522)

Försvarsmaktens föreskrifter

3 § Vid kurs som pågår minst tre dygn får instruktör ett veckokursarvode. Veckokursarvode utbetalas med 900 kr per dygn. (FFS 1994:30)

Krisberedskapsmyndighetens föreskrifter

2 § Arvoden enligt 2 och 5 §§ förordningen (1994:522) om förmåner till instruktörer inom frivillig försvarsutbildning bestäms till följande belopp.

Veckokursarvode	900 kr/dygn
Timarvode	130 kr/timme

(KBMFS 2002:2)

Veckokursarvodet räknas per dygn. Dygnet börjar vid den tidpunkt då instruktören enligt order (motsv.) skall inställa sig för sitt instruktörsuppdrag. Om instruktören vid slutet av tjänstgöringen påbörjar nytt dygn och han/hon tas i anspråk mer än 6 timmar av det nya dygnet skall ett veckokursarvode (900 kr) utgå för detta dygn.

Ersättning för normalt förberedelse- och efterarbete samt restid ingår i veckokursarvodet och skall således inte arvoderas i särskild ordning. I arvodesbeloppet ingår också semesterersättning.

Timarvode

5 § Vid annan medverkan som instruktör än som avses i 2 § får instruktören timarvode som skall innefatta ersättning för normalt förberedelse- och efterarbete samt restid. (SFS 1994:522)

Försvarsmaktens föreskrifter

3 § .... Instruktör som medverkar enstaka timmar erhåller arvode enl. 4 §.

4 § Vid annan medverkan som instruktör än som avses i 2 § förordningen om förmåner till instruktörer inom frivillig försvarsutbildning får instruktör timarvode. Timarvode utbetalas med 130 kronor per timme. (FFS 1994:30)

Krisberedskapsmyndighetens föreskrifter

2 § Arvoden enligt 2 och 5 §§ förordningen (1994:522) om förmåner till instruktörer inom frivillig försvarsutbildning bestäms till följande belopp.

Veckokursarvode	900 kr/dygn
Timarvode	130 kr/timme

(KBMFS 2002:2)

Ersättning för normalt förberedelse- och efterarbete samt restid ingår i timarvodet och skall således inte arvoderas i särskild ordning. Även semesterersättning inkluderas i beloppet.

Förberedelse- och efterarbete, utöver vad som räknas som normalt, kan tänkas uppkomma vid ändrade utbildningsbetingelser, t.ex. vid uppläggning av helt ny övning eller ett nytt övningsexempel eller vid särskilt materielkrävande verksamhet.

Beslut om arvodering av förberedelse- och efterarbete fattas av utbildningsansvarig. Avseende kostnader som betalas av frivillig försvarsorganisation skall beslut fattas i samråd med denna.

Timarvodet utbetalas på kurs som är kortare än tre kalenderdygn eller till instruktör som tjänstgör enstaka timmar vid kurs där normalt veckokursarvode utbetalas.

Lön och ersättning för förlorad arbetsförtjänst

Lön m.m.

3 § En instruktör som är yrkesofficer skall vid ledighet för medverkan enligt 2 § inte få löne- eller semesteravdrag för ledigheten. En statlig myndighet får i ett särskilt fall medge att samma villkor skall tillämpas även på en annan tjänsteman vid myndigheten. (SFS 1994:522)

Enligt 3 § förordningen (1994:522) om förmåner till instruktörer inom frivillig försvarsutbildning skall yrkesofficer som tjänstgör som instruktör vid kurs, som pågår i minst tre dygn, d.v.s. en s.k. veckokurs, och är ledig från sin ordinarie befattning, inte vidkännas löne- eller semesteravdrag.

Samma bestämmelse kan tillämpas på annan statlig tjänsteman.

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst

4 § En instruktör som inte omfattas av bestämmelserna i 3 § får under medverkan enligt 2 § ersättning för förlorad arbetsförtjänst och för särskilda kostnader med högst det belopp som motsvarar sådan dagpenning som en totalförsvarspliktig får enligt 2 kap. 2 § förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga.

Om det finns särskilda skäl, får utöver vad som följer av första stycket, ersättning betalas till instruktörer enligt föreskrifter som meddelas, av Försvarsmakten i fråga om verksamheten inom det militära försvaret och av Krisberedskapsmyndigheten i övrigt. (SFS 1994:522)

Försvarsmaktens föreskrifter

6 § Om en instruktör måste utnyttja semester eller intjänad ledighet för att kunna tjänstgöra som instruktör inom frivillig försvarsutbildning, får också i sådant fall ersättning utbetalas enligt 4 § första stycket förordningen om förmåner till instruktörer inom frivillig försvarsutbildning. (FFS 1994:30)

Krisberedskapsmyndighetens föreskrifter

3 § Om en instruktör, utan att förlora arbetsförtjänst, måste utnyttja semester eller intjänad ledighet för att kunna tjänstgöra som instruktör betalas ändå ersättning till instruktören med de belopp som avses i 4 § första stycket förordningen (1994:522) om förmåner till instruktörer inom frivillig försvarsutbildning. (KBMFS 2002:2)

Instruktör som uppbär veckokursarvode och som inte omfattas av bestämmelserna ovan under Lön m.m. utan måste utnyttja *semester, intjänad ledighet* eller *tjänstledighet med helt löneavdrag* får ersättning för förlorad arbetsförtjänst och särskilda kostnader.

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst utgår med belopp som motsvarar dagpenning och betalas ut för varje dag som instruktörens huvudarbetsgivare eller motsvarande gör avdrag på instruktörens lön. Skillnader i kollektivavtal m.m. kan medföra att olika arbetsgivare gör löneavdrag för olika antal dagar även för instruktörer på samma kurs. Ersättning för förlorad arbetsförtjänst måste därför bedömas individuellt för varje instruktör.

Såväl löneavdrag som ledighet skall alltid styrkas genom intyg från arbetsgivare.

Övningsdygnstillägg

5 § … Om en instruktör under ett helt dygn medverkar i utbildning som bedrivs under sådana villkor som förutsätts för att en yrkesofficer skall få övningsdygnstillägg enligt kollektivavtal, får instruktören ett arvode som motsvarar övningsdygnstillägget. (SFS 1994:522)

Försvarsmaktens föreskrifter

5 § Arvode enligt 5 § andra stycket förordningen om förmåner till instruktörer inom frivillig försvarsutbildning omfattar endast ekonomisk ersättning för övningsdygn. Arvode skall för varje övningsdygn som fullgörs under vardag vara 550 kronor. Fullgörs tjänstgöringen under en lördag, söndag eller helgdag är arvodet istället 653 kronor. (FFS 1994:30)

Enligt Försvarsmaktens avtalssamling (FAS) definieras ”övningsdygn” som hel tidsperiod om 24 timmar varunder övningsverksamhet bedrivs och ”övning” definieras som sammanhängande övningsverksamhet som bedrivs på ett sådant sätt att arbetstagarnas arbetsinsatser inte kan tidsplaneras.

Den instruktör som fullgjort ett helt övningsdygn har rätt till ersättning som motsvarar övningsdygnstillägget, d.v.s. ersättningen omfattar enbart den ekonomiska delen. Ledighet utfaller följaktligen inte.

Berörd frivillig försvarsorganisation beslutar i förväg om övningsdygnstillägg skall utbetalas.

Övningsdygnstillägget är skattepliktigt.

Traktamente och reseförmåner

6 § En instruktör får fri resa mellan bostaden eller arbetsplatsen och tjänstgöringsplatsen. Om färdbiljett inte tillhandahålls, har instruktören rätt till resekostnadsersättning. Han eller hon har vidare rätt till traktamente m.m. under rese- och utbildningstiden.

Vid beräkning av reseförmåner som avses i första stycket tillämpas de bestämmelser om sådana förmåner enligt allmänt reseavtal (ARA) och försvarets rörlighetsavtal (FARA) samt vad som sägs om förrättningstillägg (endagsförrättning) i sektoravtalet för Försvarsmakten (SA-F) i deras lydelse enligt Statens arbetsgivarverks cirkulär. (SFS 1994:522)

Försvarsmaktens föreskrifter

7 § Frivillig försvarsorganisation bestämmer vilken ersättning en instruktör skall betala för inkvartering och måltider. (FFS 1994:30)

Krisberedskapsmyndighetens föreskrifter

4 § Den berörda frivilliga försvarsorganisationen fastställer själv de avgifter som en instruktör betalar för sin egen inkvartering och sina egna måltider vid frivillig försvarsutbildning. (KBMFS 2002:2)

Traktamente

Av förordningen framgår att den som fullgör instruktörsuppgifter *inte* gör det i tjänsten och att ersättning för förlorad arbetsförtjänst kan utbetalas till instruktören. Av detta kan man i enlighet med skattelagstiftningen dra slutsatsen att själva uppdraget som instruktör inte är en **tjänsteförrättning**, varför **tjänstestället** är den plats där utbildningskursen äger rum.

(Anm. Med tjänsteförrättning avses en resa i tjänsten mer än fem mil från tjänstestället.)

I 12 kap 8 § Inkomstskattelagen sägs följande: ”Tjänsteställe är den plats där den skattskyldige utför huvuddelen av sitt arbete. Utförs detta under förflyttning eller på arbetsplatser som hela tiden växlar, anses i regel den plats där den skattskyldige hämtar och lämnar arbetsmaterial eller förbereder och avslutar sina arbetsuppgifter som tjänsteställe”

Instruktörsuppgiften i sig är följaktligen ingen tjänsteresa och därmed utbetalas inget traktamente.

Det traktamente m.m., som talas om i regeringens förordning skall läsas som traktamente vid tjänsteresa **under** pågående utbildning, d.v.s. om instruktören under instruktörsuppdraget från tjänstgöringsplatsen (tjänstestället) beordras företa resa, som är längre än fem mil från såväl tjänstgöringsplats som bostad.

Resor

Av det ovan sagda, under traktamente, följer att resor till och från tjänstestället är att betrakta som resor till och från arbetet. Om arbetsgivare (uppdragsgivaren) tillhandahållit dessa resor, är värdet därav att ses som en skattepliktig förmån. Avdrag kan däremot medges vid den årliga taxeringen med skälig kostnad för sådana resor och avdragsrätten prövas som om den anställde (instruktören) själv haft utgiften.

Försäkringsskydd

Som instruktör i frivillig försvarsverksamhet kan olika kategorier personal ianspråktas. En instruktör kan vara anställd i Försvarsmakten (yoff, reservoff eller civil) och fullgöra instruktörsuppdraget i tjänsten, eller utom tjänsten. En instruktör kan vara en av organisationernas medlemmar med anställning utanför Försvarsmakten.

För den förstnämnda kategorien, d.v.s. den anställde som fullgör instruktörsuppdraget i tjänsten gäller följande försäkringar:

- Lag om arbetsskadeförsäkring (LAF)
- Avtal om ersättning vid personskada (PSA)
- Eventuellt tecknad olycksfallsförsäkring av frivorg enligt försäkringsvillkor
- Trafikskadeersättning (trafik med försäkringspliktigt fordon).

För den anställde i Försvarsmakten som fullgör instruktörsuppdraget utom tjänsten gäller inte PSA, utom vad avser yrkesofficerare som genom särskilt avtal mellan Arbetsgivarverket och arbetstagarorganisationerna omfattas av Avtalet om personskada (PSA) då de fullgör instruktionsuppgifter inom hemvärnet och annan frivillig utbildningsverksamhet enligt Förordning (1994:522) om förmåner till instruktörer inom frivillig försvarsutbildning.

För organisationernas egna instruktörer gäller ej PSA då de här anses som anställda av frivilligorganisationen.

Sammanställning över de huvudalternativ som för närvarande gäller

Yoff/RO/ Civil i tjänst	**Yoff/Ro/Civil utom tjänsten**	**Övriga frivillig-instruktörer**
Lag om arbetsskade-försäkring	= Lika	= Lika
Avtal om ersättning vid personskada	Gäller endast Yoff	Gäller ej
Ev av frivorg tecknad olycksfallsförsäkring	= Lika	= Lika
Trafikskadeersättning	= Lika	= Lika

Förmåner till administrativ personal i samband med frivillig utbildning

Försvarsmaktens föreskrifter

1 § Dessa bestämmelser gäller även de funktionärer som krävs för utbildningens genomförande. (FFS 1994:30)

Krisberedskapsmyndighetens föreskrifter

1 § … Vid tillämpningen av dessa föreskrifter skall även en funktionär som krävs för att genomföra frivillig försvarsutbildning anses fullgöra instruktörsuppgifter. (KBMFS 2002:2)

Med ”dessa bestämmelser/föreskrifter” avses att förordning och föreskrifter för instruktörsförmåner även skall tillämpas på de funktionärer/administrativ personal som tjänstgör vid frivillig försvarsutbildning.

Här skall också beaktas – på samma sätt som för instruktören – huruvida funktionären tjänstgör vid frivillig utbildning inom ramen av sin ordinarie tjänst eller ej.

Administrativ personal är t.ex.:

- myndighetspersonal, såsom skolchef, skoladjutant och materielredogörare
- frivillig personal, såsom skolchef, bitr/stf skolchef, sekreterare, assistent, kassaförvaltare och aspirantledare.

Administrativ personal som tjänstgör – utan att göra det i en anställning vid Försvarsmakten – uppbär samma förmåner som instruktörer.

Förmåner till funktionärer

Frivilliga

4 § En frivillig som är funktionär inom en frivillig försvarsorganisation och är avtalsbunden för samverkan med totalförsvarsmyndigheter har rätt till befattningspenning under verksamhet som funktionär enligt bestämmande av den myndighet som anges i 16 §.

Myndigheten skall bestämma det högsta belopp som får betalas som årligt arvode till övriga funktionärer inom de frivilliga försvarsorganisationerna.(SFS 1994:523)

Försvarsmaktens föreskrifter

6 § Av 4 § första stycket förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga framgår att en frivillig som är funktionär inom en frivillig försvarsorganisation och är avtalsbunden för samverkan med totalförsvarsmyndigheter skall få befattningspenning under verksamhet som funktionär.

Den frivillige skall få befattningspenning för högst 30 dagar per år. Befattningspenningen skall vara 75 kronor per dag.

7 § Årligt arvode till funktionär enligt 4 § andra stycket förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga får betalas med högst tolv procent av det basbelopp som enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring gäller för det år uppdraget utförts. (FFS 1996:16)

Krisberedskapsmyndighetens föreskrifter

1 § Befattningspenning enligt 4 § första stycket förordningen (19994:523) om förmåner till frivilliga betalas enligt nedanstående tabell.

Tjänstgöringsdagar / år	Belopp, kronor / år
1	25
2-5	75
6-10	125
11-20	250
21-30	400
31-50	700
51 eller fler	1 000

2 § Det årliga arvode till övriga funktionärer, som får betalas enligt 4 § andra stycket förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga, utgör högst tolv procent av det prisbasbelopp som enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring gäller för det år som uppdraget utfördes. (KBMFS 2003:3)

Enligt 4 § förordning (1994:523) om förmåner till frivilliga har en frivillig som är funktionär inom en frivillig försvarsorganisation **och är avtalsbunden** (s.k. ego-avtal) **för samverkan med totalförsvarsmyndigheter** rätt till befattningspenning under verksamhet som är föranledd av denna uppgift.

Befattningspenningen är skattefri.

Hemvärnsmän

14 § Hemvärnsmän har vid sammanträde med rikshemvärnsrådet, rikshemvärnstinget och med något annat av hemvärnets särskilda organ för medinflytande rätt till en fri resa enligt 12 § och traktamente. Traktamentet betalas enligt de bestämmelser som enligt kollektivavtal gäller för arbetstagare i Försvarsmakten.

Hemvärnets personal som deltar i sammanträde med regionala hemvärnsråd får för varje sammanträdesdag 200 kronor i arvode.

En ledamot av rikshemvärnsrådet och Hemvärnets centrala musikråd får 450 kronor i arvode per sammanträdesdag.

Ungdomsledare i Hemvärnet

Ungdomsledare vid ungdomsavdelning erhåller 100 kronor per månad.

Samtliga arvoden och ersättningar i detta avsnitt (utom befattningspenning) är skattepliktiga.

Förmåner m.m. vid höjd beredskap

Frivilliga

14 § En frivillig får vid tjänstgöring under höjd beredskap befattningspenning enligt 3 §, dagpenning enligt 5 § och andra förmåner enligt 8–12 §§.

Dessutom betalas fälttraktamente som fastställs av regeringen i särskild ordning.

Förmåner enligt första och andra styckena betalas även till de frivilliga försvarsorganisationernas egen avtalspersonal.

15 § Föreskrifterna i 11 kap. 1–3 §§, 12 kap. 1 § och 13 kap. 1 § 1 förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga skall tillämpas under höjd beredskap i fråga om dagpenning. Underlag till Försäkringskassan enligt 11 kap. 2 § skall dock lämnas av Försvarsmakten i fråga om det militära försvaret och av Krisberedskapsmyndigheten i övrigt. Vid tillämpningen av 13 kap. 1 § 1 skall Försäkringskassan även höra Krisberedskapsmyndigheten (FFS 1994:523)

Hemvärnsmän

4 § Vid tjänstgöring under hemvärnsberedskap får hemvärnsmän dagpenning.

11 § Under hemvärnsberedskap betalas ett fälttraktamente som bestäms av regeringen.

18 § Föreskrifterna i 11 kap. 1–6 och 8 §§, 12 kap. 1 § och 13 kap. 1 § 1 förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga tillämpas i fråga om dagpenning och familjebidrag. Underlag till Försäkringskassan enligt 11 kap. 2 § den förordningen skall dock lämnas av Försvarsmakten.

19 § Andra förmåner än dagpenning och familjebidrag beslutas och betalas ut av Försvarsmakten. Försvarsmaktens beslut får överklagas till Överklagandenämnden för totalförsvaret. Överklagandenämndens beslut får inte överklagas. (SFS 1997:147)

Hänvisningarna till förordningen om förmåner till totalförsvarspliktiga säger i stort följande:

11 kap

- att dagpenning och familjebidrag betalas ut av Försäkringskassan,
- att den som är berättigad till dagpenning skall senast dagen för inryckning anmäla sådan ändring i sina inkomstförhållanden, som kan påverka storleken på dagpenningen.
- att familjebidragsansökan görs av den bidragsberättigade samt att den undertecknas av den sökande på heder och samvete, m.m.

12 kap

- att ärenden om familjebidrag och dagpenning kan omprövas av Försäkringskassan och överklagas till allmän förvaltningsdomstol,
- att övriga beslut om förmåner får överklagas till Överklagandenämnden för totalförsvaret.

13 kap

- att verkställighetsföreskrifter för bestämmande och utbetalning av dagpenning och familjebidrag meddelas av Försäkringskassanefter hörande av Totalförsvarets pliktverk, Försvarsmakten och Krisberedskapsmyndigheten.

Svensk författningssamling

Förordning (1994:523) om förmåner till frivilliga

SFS 1994:523
Försvarsdepartementet
Ändring införd
SFS 2004:966
Förf. utfärdandedatum:
940519

Inledande bestämmelser

1 § I denna förordning avses med frivillig den som är medlem i en sådan frivillig försvarsorganisation som anges i bilagan till förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet.

Enligt överenskommelse mellan en frivillig försvarsorganisation och en berörd myndighet kan även någon annan än den som är medlem i en sådan organisation anses som frivillig under viss tjänstgöring.

Förmåner i fredstid

Dagpenning, dagersättning m. m.

2 § När en frivillig tjänstgör under tid då det inte råder höjd beredskap, får han eller hon dagpenning, om tjänstgöringen avser

1. utbildning i mer än två dagar till en krigsbefattning eller vidareutbildning i en krigsbefattning eller vidareutbildning till instruktör,
2. deltagande i ledningsövning för totalförsvaret eller i lokal totalförsvarsövning.

Vid annan tjänstgöring än som avses i första stycket får den frivillige dagersättning såvida tjänstgöringen inte gäller räddningstjänst. Vid utbildning enligt första stycket 1 som är kortare än tre dagar betalas dock dagpenning för dag för vilken den frivillige visar att han eller hon förlorar arbetsinkomst på grund av tjänstgöringen. *Förordning (2000:1073).*

2 a § När personal med avtal för tjänstgöring i hemvärnet enligt förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet tjänstgör i hemvärnet under tid då hemvärnsberedskap inte råder, får han eller hon ersättning för arbete och tidsspillan om tjänstgöringen avser räddningstjänst. Ersättningen lämnas enligt de grunder som senast har avtalats i fråga om

motsvarande ersättning till deltidsanställda brandmän. *Förordning (2000:1073).*

3 § En frivillig på lägst gruppchefsnivå har rätt till befattningspenning enligt bestämmande av den myndighet som anges i 16 §.

4 § En frivillig som är funktionär inom en frivillig försvarsorganisation och är avtalsbunden för samverkan med totalförsvarsmyndigheter har rätt till befattningspenning under verksamhet som funktionär enligt bestämmande av den myndighet som anges i 16 §.

Myndigheten skall bestämma det högsta belopp som får betalas som årligt arvode till övriga funktionärer inom de frivilliga försvarsorganisationerna.

5 § Dagpenning och dagersättning betalas med belopp som motsvarar vad en totalförsvarspliktig får enligt förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga. *Förordning (1995:694).*

6 § Om en tjänstgöringsdag omfattar mindre än sex timmar, betalas dagpenning och dagersättning endast om den genomsnittliga tjänstgöringen per dag under tjänstgöringsperioden uppgår till minst 6 timmar.

7 § En frivillig får en utbildningspremie när han eller hon
1. fullgjort en avtalsenlig repetitionsutbildning,
2. godkänts vid en befälskurs för avtalsbunden personal,
3. godkänts vid en befordringskurs inom frivillig befälsutbildning eller
4. godkänts vid en utbildning till instruktör.

Premiens belopp fastställs av den myndighet som anges i 16 § *Förordning (1997:87).*

Reseförmåner

8 § En frivillig får vid inryckning till och utryckning från tjänstgöring fri resa mellan bostaden eller arbetsplatsen och tjänstgöringsplatsen.

Vid tjänstledighetsresor får en frivillig fri hemresa enligt

bestämmelser som meddelats av den myndighet som anges i 16 §.

9 § Om färdbiljett inte tillhandahålls, har den frivillige rätt till resekostnadsersättning. Denna utgör högst det belopp som motsvarar kostnaden för resa med tåg eller fartyg i andra klass.

Om en fri resa företas med egen bil, betalas ersättning enligt 5 § allmänt reseavtal (ARA) i dess lydelse enligt Statens arbetsgivarverks cirkulär.

10 § En frivillig får under tjänstgöring fri inkvartering och fri förplägnad. Samma förmåner får en frivillig under den tid då han eller hon efter kallelse färdas från bostaden eller arbetsplatsen till tjänstgöringsplatsen samt vid återresa därifrån. Om dessa förmåner inte kan tillhandahållas, har den frivillige rätt till ersättning som motsvarar vad en totalförsvarspliktig får enligt förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga. *Förordning (1995:694).*

Övriga förmåner

11 § En frivillig har under tjänstgöring rätt till samma sjukvårdsförmåner och begravningshjälp som en totalförsvarspliktig får enligt förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga. *Förordning (1995:694).*

12 § En frivillig har samma rätt till familjepenning, bostadsbidrag, näringsbidrag och begravningsbidrag enligt 7 kap. 2 § förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga som den som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt, om den frivilliges tjänstgöring skall pågå minst fyra dagar i följd och inte ger rätt till dagpenning eller rätt till lön enligt de grunder som gäller för anställd personal. Vid annan tjänstgöring har den frivillige rätt till näringsbidrag enligt samma förordning.

En frivillig har samma rätt till grupplivförsäkring för dödsfall som en totalförsvarspliktig har enligt förordningen om förmåner för totalförsvarspliktiga.

Särskilda föreskrifter om rätt till ersättning för skada och sjukdom under tjänstgöringen finns i lagen (1977:265) om

statligt personskadeskydd och lagen (1977:266) om statlig ersättning vid ideell skada m. m. *Förordning (1995:694).*

13 § Deltagare i en frivillig försvarsorganisations ungdomsutbildning får fria resor och andra naturaförmåner eller ersättning för sådana förmåner, med undantag av kontant ersättning för måltid, i samma omfattning som andra frivilliga.

Förmåner under höjd beredskap

14 § En frivillig får vid tjänstgöring under höjd beredskap befattningspenning enligt 3 §, dagpenning enligt 5 § och andra förmåner enligt 8–12 §§.

Dessutom betalas fälttraktamente som fastställs av regeringen i särskild ordning.

Förmåner enligt första och andra styckena betalas även till de frivilliga försvarsorganisationernas egen avtalspersonal. *Förordning (1995:694).*

15 § Föreskrifterna i 11 kap. 1–3 §§, 12 kap. 1 § och 13 kap.

1 § 1 förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga skall tillämpas under höjd beredskap i fråga om dagpenning. Underlag till Försäkringskassan enligt 11

kap. 2 § skall dock lämnas av Försvarsmakten i fråga om det militära försvaret och av Krisberedskapsmyndigheten i övrigt.

Vid tillämpningen av 13 kap. 1 § 1 skall Försäkringskassan även höra Krisberedskapsmyndigheten. *Förordning (2004:966).*

Övriga bestämmelser

16 § Beslut som avses i 3, 4, 7 och 8 §§ skall meddelas, i fråga om verksamheten inom det militära försvaret, av Försvarsmakten och i övrigt av Krisberedskapsmyndigheten. Innan Försvarsmakten eller Krisberedskapsmyndigheten meddelar ett sådant beslut skall de samråda med varandra.
Förordning (2002:503).

17 § De föreskrifter som behövs för verkställigheten av denna förordning får meddelas, efter hörande av berörda myndigheter och organisationer, av Försvarsmakten i fråga om

verksamheten inom det militära försvaret och av Krisberedskapsmyndigheten i övrigt. *Förordning (2002:503)*.

Övergångsbestämmelser
2000:1073

Denna förordning träder i kraft den 11 december 2000. De nya bestämmelserna skall dock tillämpas för tid från och med den 1 november 2000.

Svensk författningssamling

Förordning (1997:147) om förmåner till hemvärnsmän

SFS 1997:147
Försvarsdepartementet
Ändring införd t.o.m:
SFS 2004:969
Förf. utfärdandedatum:
970410

Inledande bestämmelse

1 § I denna förordning används begrepp i fråga om hemvärnet i samma betydelse som i hemvärnsförordningen (1997:146).

Dagpenning, dagersättning m.m.

2 § När en hemvärnsman tjänstgör i hemvärnet under tid då hemvärnsberedskap inte råder, får han eller hon dagpenning, om tjänstgöringen avser

1. utbildning i mer än två dagar till en krigsbefattning eller vidareutbildning i en krigsbefattning,
2. deltagande i ledningsövning för totalförsvaret,
3. medverkan i uppgifter som syftar till att upprätthålla Sveriges försvarsberedskap,
4. deltagande i samövning med förband under krigsförbandsövning. *Förordning (2000:1072)*.

2 a § När en hemvärnsman tjänstgör i hemvärnet under tid då hemvärnsberedskap inte råder, får han eller hon ersättning för arbete och tidsspillan om tjänstgöringen avser räddningstjänst. Ersättningen lämnas enligt de grunder som senast har avtalats i fråga om motsvarande ersättning till deltidsanställda brandmän. *Förordning (2000:1072)*.

3 § Vid annan tjänstgöring under tid då hemvärnsberedskap inte råder får hemvärnsmannen dagersättning. Vid utbildning enligt 2 § 1 som är kortare än tre dagar betalas dock dagpenning för dag för vilken hemvärnsmannen visar att han eller hon förlorar arbetsinkomst på grund av tjänstgöringen.

4 § Vid tjänstgöring under hemvärnsberedskap får hemvärnsmän dagpenning.

5 § Dagpenning eller dagersättning betalas inte till hemvärnsmän i driftvärnet för tjänstgöring under ordinarie arbetstid.

6 § Dagpenning och dagersättning betalas med belopp som motsvarar vad en totalförsvarspliktig får enligt förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga.

Under tid då hemvärnsberedskap inte råder betalas dock inte dagpenning för in- och utryckningsdagar som infaller på lördag, söndag eller helgdag såvida inte hemvärnsmannen visar att han eller hon förlorar arbetsinkomst på grund av tjänstgöringen.

7 § Om en tjänstgöringsdag under tid då hemvärnsberedskap inte råder omfattar mindre än sex timmar, betalas dagpenning och dagersättning endast om den genomsnittliga tjänstgöringen per dag under tjänstgöringsperioden uppgår till minst sex timmar.

8 § Hemvärnsmän i allmänna hemvärnet får en utbildningspremie när de fullgjort en avtalsenlig repetitionsutbildning och när de godkänts vid en befäls- eller specialkurs inom hemvärnet. Hemvärnsmän i driftvärnet får också en utbildningspremie när de godkänts vid en befattningskurs inom hemvärnet.

9 § Hemvärnsmän har rätt till befattningspenning enligt föreskrifter som Försvarsmakten meddelar.

10 § Om det finns särskilda skäl, får Försvarsmakten föreskriva att hemvärnsmän skall få ett särskilt arvode.

11 § Under hemvärnsberedskap betalas ett fälttraktamente som bestäms av regeringen.

Reseförmåner

12 § Hemvärnsmän i allmänna hemvärnet får vid inryckning till och uttryckning från tjänstgöring fri resa mellan bostaden eller arbetsplatsen och tjänstgöringsplatsen.

Hemvärnsmän i driftvärnet får fri resa enligt första stycket vid tjänstgöring på annan ort än den där de normalt utför arbete i sin anställning.

Vid tjänstledighet får hemvärnsmän fri hemresa.

13 § Om det inte lämnas ut någon färdbiljett till den som har rätt till fri resa enligt 12 §, har han eller hon i stället rätt till resekostnadsersättning. Ersättningen motsvarar kostnaden för resa med tåg eller fartyg i andra klass eller med buss.

Om en fri resa företas med egen bil, betalas ersättning enligt 5 § allmänt reseavtal (ARA).

14 § Hemvärnsmän har vid sammanträde med rikshemvärnsrådet, rikshemvärnstinget och med något annat av hemvärnets särskilda organ för medinflytande rätt till fri resa enligt 12 § och traktamente. Traktamentet betalas enligt de bestämmelser som enligt kollektivavtal gäller för arbetstagare i Försvarsmakten.

15 § Hemvärnsmän får fri inkvartering och fri förplägnad under sin tjänstgöring. Samma förmåner lämnas under den tid då hemvärnsmannen efter kallelse färdas från bostaden eller arbetsplatsen till tjänstgöringsplatsen samt vid återresa därifrån. Om dessa förmåner inte kan lämnas, har hemvärnsmannen rätt till ersättning som motsvarar vad en totalförsvarspliktig får enligt förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga.

Övriga förmåner

16 § Hemvärnsmän i allmänna hemvärnet har under tjänstgöring rätt till samma sjukvårds- och tandvårdsförmåner samt begravningshjälp som totalförsvarspliktiga får enligt förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga.

Hemvärnsmän i driftvärnet har också rätt till dessa förmåner under tjänstgöring, om de inte har rätt till motsvarande förmåner enligt andra bestämmelser.

17 § Hemvärnsmän har samma rätt till familjepenning, bostadsbidrag, näringsbidrag och begravningsbidrag som totalförsvarspliktiga som fullgör längre grundutbildning än 60 dagar har enligt 7 kap. 2 § förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga, om tjänstgöringen skall pågå minst fyra dagar i följd och inte ger rätt till dagpenning eller rätt till lön enligt de grunder som gäller för anställd personal. Vid annan tjänstgöring har hemvärnsmän rätt till näringsbidrag enligt samma förordning.

Hemvärnsmän har samma rätt till grupplivförsäkring för dödsfall som totalförsvarspliktiga har enligt förordningen om förmåner till totalförsvarspliktiga.

Särskilda föreskrifter om rätt till ersättning för skada och sjukdom under tjänstgöringen finns i lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd och lagen (1977:266) om statlig ersättning vid ideell skada m.m.

Övriga bestämmelser

18 § Föreskrifterna i 11 kap. 1-6 och 8 §§, 12-kap. 1 § och 13 kap. 1 § 1 förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga tillämpas i fråga om dagpenning och familjebidrag. Underlag till Försäkringskassan enligt 11-kap. 2 § den förordningen skall dock lämnas av Försvarsmakten. Förordning (2004:969).

19 § Andra förmåner än dagpenning och familjebidrag beslutas och betalas ut av Försvarsmakten. Försvarsmaktens beslut får överklagas till Överklagandenämnden för totalförsvaret. Överklagandenämndens beslut får inte överklagas.

20 § Andra verkställighetsföreskrifter än som anges i 13 kap. 1 § 1 förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga får meddelas av Försvarsmakten.

Övergångsbestämmelser
2000:1072

Denna förordning träder i kraft den 11 december 2000. Den nya bestämmelsen skall dock tillämpas för tid från och med den 1 november 2000.

Försvarets författningssamling

Föreskrifter om ändring i Försvarsmaktens föreskrifter (FFS 1996:16) om förmåner till frivilliga och hemvärnspersonal;

FFS 1998:7
Utkom från trycket
1998-06-05
Omtryck

beslutade den 26 maj 1998.

Ändringar införda enligt 2003:10 och 2004:02

Försvarsmakten föreskriver, med stöd av 17 § förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga och 20 § förordningen (1997:147) om förmåner till hernvärnsmän samt efter hörande av Arbetsmarknadsstyrelsen och de frivilliga försvarsorganisationer som anges i bilagan till förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet, i fråga om Försvarsmaktens föreskrifter (FFS 1996:16) om förmåner till frivilliga och hemvärnspersonal

dels att nuvarande 10-16 §§ skall betecknas 11–17 §§,

dels att rubriken till författningen samt 1. 2, 4, 8 och 9 §§ samt de nya 11, 13, 15 och 17 §§ skall ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före nuvarande 10 och 12–16 §§ skall sättas närmast före den nya 11 respektive de nya 13–17 §§,

dels att det i författningen skall införas en ny paragraf, 10 §, av följande lydelse.

Föreskrifterna kommer därför att ha följande lydelse från och med den dag då denna författning träder i kraft.

Försvarsmaktens föreskrifter om förmåner till frivilliga och hemvärnsmän

Inledande bestämmelser

1 § Föreskrifterna i denna författning gäller för frivilliga som är verksamma inom Försvarsmakten och hemvärnsman, som deltar i utbildning eller tjänstgöring som leder till en krigsbefattning, vidareutbildning i en krigsbefattning eller till bibehållande av kompetens i en krigsbefattning eller som deltar i utbildning till instruktör.

Föreskrifterna gäller även frivilliga som är funktionärer inom en frivillig försvarsorganisation

2 § Chefen för ett militärdistrikt skall inom sitt ansvarsområde ansvara för beräkning och utbetalning av andra ekonomiska förmåner än dagpenning och familjebidrag till hemvärnsmän.

Dagersättning

3 § Dagersättning till hemvärnets personal skall betalas ut en gång om året. Skall utbildningspremie för fullgjort avtal betalas ut, skall dagersättningen betalas ut vid samma tidpunkt.

Befattningspenning

4 § Av 3 § förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga framgår att en frivillig på lägst gruppchefsnivå har rätt till befattningspenning. Rätt till befattningspenning föreligger när den frivillige är inkallad till tjänstgöring i sin krigsbefattning. Befattningspenningen skall per dag utgöra det belopp som anges för befattningens kompetens- respektive funktionsnivå enligt följande tabell.

Kodsiffra	Kompetens- respektive funktionsnivå	Belopp
8	Gruppchefsnivå	40 kr
7	Troppchefsnivå	60 kr
6	Kompani- och plutonchefsnivå	75 kr
5	Bataljonschefsnivå	90 kr

5 § 2) Hemvärnsbefäl och personal med avtal för tjänstgöring i hemvärnet enligt förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet skall få befattningspenning enligt följande tabell.

2) Senaste lydelse FFS 2003:10.

Befattning	Kodsiffra	Antal dagar per år
Hemvärnsbataljonstab med ledningspluton		
Chef för hemvärnsbataljon	5	289
Ställföreträdande chef för hemvärnsbataljon	5	189
Bataljonskvartermästare	6	227
Underrättelsebefäl, stridsledningsbefäl	6	67
Underhålls-, sambands-, sjukvårds-, hundtjänst-, underrättelse-, NBC/STRI-underrättelse-, NBC- och personalbefäl, transportbefäl land/sjö och navigationsbefäl samt stabsbefäl i bataljon	7	50
Chef för ledningspluton	7	67
Chef för stabs-, sambands-, transport/ordonnans eller hemvärnsgrupp	8	50
Hemvärnsinsatskompaniledning		
Chef för hemvärnskompani	6	307
Ställföreträdande chef för hemvärnskompani och kompanikvartermästare	6	200
Stabsbefäl i kompani	6	67
Chef för stabs- och trosstropp	7	67
Chef för sjukvårdsgrupp, chef för kokgrupp, chef för transportgrupp, chef för hemvärnsgrupp, sambandsgruppchef och hundtjänstinstruktör	8	50
Hemvärnskompanistab		
Chef för hemvärnskompani	6	293

Befattning	Kodsiffra	Antal dagar per år
Ställföreträdande chef för hemvärnskompani och kompanikvartermästare	6	200
Stabsbefäl i kompani	6	67
Chef för stabs- och trosstropp	7	67
Transportbefäl land/sjö och navigationsbefäl	7	50
Chef för sjukvårdsgrupp, chef för kokgrupp, sambandsgruppchef och hundtjänstinstruktör	8	50
Hemvärnsinsatspluton		
Chef för hemvärnspluton	6	133
Ställföreträdande chef för hemvärnspluton	7	133
Chef för hemvärnsgrupp och chef för transportgrupp	8	100
Hemvärnspluton (30 timmar)		
Chef för hemvärnspluton	6	80
Ställföreträdande chef för hemvärnspluton	7	67
Chef för hemvärnsgrupp	8	75
Hemvärnspluton (20 timmar)		
Chef för hemvärnspluton	6	67
Ställföreträdande chef för hemvärnspluton	7	50
Chef för hemvärnsgrupp	8	50
Militärdistriktsflyggrupp		
Chef för militärdistriktsflyggrupp	8	50
Båtgrupp civil (30 timmar)		
Båtförare	8	75
Båtgrupp civil (20 timmar)		
Båtförare	8	50

Befattning	Kodsiffra	Antal dagar per år
Båtgrupp transportbåt (TPB) 200 (30 timmar)		
Båtchef och ställföreträdande båtchef	7	75
Båtgrupp transportbåt (TPB) 200 (20 timmar)		
Båtchef och ställföreträdande båtchef	7	67
Hemvärnsmusikkår		
Chef för musikkår	5	222
Ställföreträdande chef för musikkår	6	93
Dirigent	5	222
Vice dirigent	6	93
Hemvärnstrumslagare	6	120
Notbibliotekarie	7	200
Materielförvaltare	8	300

Befattningspenningen skall per dag utgöra det belopp som framgår av tabellen i 4 § och utbetalas två gånger per år.

6 § Av 4 § första stycket förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga framgår att en frivillig som är funktionär inom en frivillig försvarsorganisation och är avtalsbunden för samverkan med totalförsvarsmyndigheter har rätt till befattningspenning under verksamhet som funktionär.

Den frivillige skall få befattningspenning för högst 30 dagar per år. Befattningspenningen skall vara 75 kronor per dag.

Årligt arvode till funktionärer

7 § Årligt arvode till funktionär enligt 4 § andra stycket förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga får betalas med högst tolv procent av det basbelopp som enligt lagen

(1962:381) om allmän försäkring gäller för det år uppdraget utförts.

Utbildningspremie

8 § Utbildningspremie för godkänd befälskurs, befordringskurs eller utbildning till instruktör enligt 7 § förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga och för godkänd befälskurs, specialkurs eller befattningskurs enligt 8 § förordningen (1997:147) om förmåner till hemvärnsmän skall betalas med nedanstående belopp.

Utbildning	Belopp
Gruppbefälskurs	500 kr
Gruppbefälskurs längre än fem veckor	1 000 kr
Plutonbefälskurs	1 500 kr
Plutonbefälskurs längre än sju veckor	2 500 kr
Kompanibefälskurs	2 000 kr
Kompanibefälskurs längre än sex veckor	4 000 kr
Löjtnantskurs	1 500 kr
Löjtnantskurs längre än tre veckor	2 000 kr
Kaptenskurs	3 000 kr
Kaptenskurs längre än tre veckor	6 000 kr
Högre kurs för kretshemvärnschef	6 000 kr
Instruktörskurs/teori tillsammans med Instruktörskurs/praktik	2 500 kr
Kurschefskurs	1 000 kr
Kurschefskurs längre än en vecka	2 000 kr
Trafiklärarkurs	2 500 kr

Utbildningspremien för högre kurs för kretshemvärnschef skall betalas efter skede 1 i utbildningen med 1 500 kronor, efter skede 2 med 1 500 kronor samt efter skede 3 med 3 000 kronor.

9 § Utbildningspremie för fullgjord avtalsenlig repetitionsutbildning enligt 7 § förordningen (1994:523) om förmåner

till frivilliga skall, utom såvitt avser personal med avtal för tjänstgöring i hemvärnet enligt förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet, betalas med följande belopp.

Tjänstgöringens omfattning	Belopp
20 – 30 timmar	300 kr
31 – 50 timmar	500 kr
51 eller fler timmar	600 kr

Om tjänstgöringstiden räknas i dagar utgör en dag sex timmar.

Premien skall betalas ut när den avtalsenliga repetitionsutbildningen är fullgjord. Om tjänstgöringen delas upp på flera år får en årlig delbetalning göras av premien med ett belopp som beräknas på den tjänstgöringstid som har fullgjorts under det året.

10 § Utbildningspremie för fullgjord avtalsenlig repetitionsutbildning enligt 8 § förordningen (1997:147) om förmåner till hemvärnsmän och 7 § förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga, såvitt avser personal med avtal för tjänstgöring i hemvärnet enligt förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet, skall betalas ut under förutsättning att hela repetitionsutbildningen har fullgjorts under samma kalenderår.

Utbildningspremie skall betalas med belopp enligt följande tabell.

Tjänstgöringens omfattning	Belopp
16 dagar (100 timmar)	1 056 kr
13 dagar (80 timmar)	858 kr
10 dagar (60 timmar)	660 kr
8 dagar (50 timmar)	528 kr
6 dagar (40 timmar)	396 kr
5 dagar (30 timmar)	330 kr
3 dagar (20 timmar)	198 kr

Resor

11 § Utöver vad som anges i 8 § förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga och 12 § förordningen (1997:147) om förmåner till hemvärnsmän får in- och utryckningsresa företas från och till den ort där den frivilliga eller hemvärnsmannen bedriver sina studier.

12 § Färdbiljett tillhandahålls av den som bekostar resan.

Resekostnadersättning

13 § I 9 § förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga och 13 § förordningen (1997:147) om förmåner till hemvärnsman finns bestämmelser om resekostnadsersättning. Därutöver har den frivilliga eller hemvärnsmannen vid resa med egen bil rätt till resekostnadsersättning för fram- och återkörning av fordonet.

För att få resekostnadsersättning skall den frivilliga eller hemvärnsmannen kunna styrka sina utlägg för resan.

Tjänstledighetsresa

14 § En frivillig har i samband med tjänstledighet för enskild angelägenhet som avses i 9 och 10 §§ förordningen (1995:649) om ledighet och fritid för totalförsvarspliktiga rätt till en fri resa inom landet till och från den plats där han eller hon avser att vistas.

Förplägnad och inkvartering

Gemensamma bestämmelser

15 § Den som anordnar utbildningen eller tjänstgöringen skall se till att de frivilliga och hemvärnsmännen får fri förplägnad och fri inkvartering under den tid som avses i 10 § förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga och 15 § förordningen (1997:147) om förmåner till hemvärnsman.

Förplägnad

16 § En frivillig eller en hemvärnsman skall få utlägg för måltider under tjänsteresa ersatta om det är lämpligt.

Utläggen skall styrkas. I de fall utlägg för måltider har ersatts föreligger inte rätt till annan måltidsersättning.

Tandvård

17 § I 16 § förordningen (1997:147) om förmåner till hemvärnsmän finns bestämmelser om tandvårdsförmåner för hemvärnsman.

En frivillig har under tjänstgöring, in- och utryckningsdagar samt vid färd till eller från tjänstgöringen rätt till fri tandvård vid akuta besvär. Rätten till fri tandvård omfattar endast sådan tandvård som är nödvändig för att häva de akuta besvären.

För att få fri tandvård skall den frivilliga följa de anvisningar som ges av den som svarar för utbildningen eller tjänstgöringen.

I de fall den frivilliga eller på grund av olycksfall eller akuta besvär inte kan inhämta dessa anvisningar, får han eller hon vända sig direkt till folktandvården eller till en tandläkare som är ansluten till försäkringskassan.

Denna författning träder i kraft den 15 juni 1998.
Bestämmelserna i 9 § skall dock tillämpas från och med den 1 januari 1998.

Owe Wiktorin Stefan Ryding-Berg

Krisberedskapsmyndigheten
Författningssamling

KRISBEREDSKAPS MYNDIGHETEN

Krisberedskapsmyndighetens föreskrifter om förmåner till frivilliga;

KBMFS 2003:3
Utkom från trycket den 27 maj 2003

beslutade den 13 februari 2003.
Krisberedskapsmyndigheten föreskriver följande med stöd av 16 och 17 §§ förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga.

Befattningspenning
1 § Befattningspenning enligt 4 § första stycket förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga betalas enligt nedanstående tabell.

Tjänstgöringsdagar/år	Belopp, kronor/år
1	25
2-5	75
6-10	125
11-20	250
21-30	400
31-50	700
51 eller fler	1 000

Årligt arvode till funktionärer
2 § Det ärliga arvode till övriga funktionärer, som får betalas enligt 4 § andra stycket förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga, utgör högst tolv procent av det prisbasbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde för det år som uppdraget utfördes.

Utbildningspremie
3 § Utbildningspremie för utbildning enligt 7 § förordningen (1994:523) om förmåner till frivilliga skall betalas enligt nedanstående tabell.

OBS! Detta rättelseblad ersätter tidigare utgivna KBMFS 2003:3. Rättelsen avser rubriken "Belopp, kronor/år" för instruktörsutbildning i 3 § på sidan 2.

Avtalsenlig repetitionsutbildning, timmar/år	Belopp, kronor/år
–19	100
20–33	200
34 eller fler	400

För personal där tjänstgöringstiden räknas i dagar utgör en dag åtta timmar.

Instruktörsutbildning, dagar/år	Belopp, kronor/år
1–5	100
6–10	1 000
11–20	1 500
21 eller fler	2 500

Denna författning träder i kraft den 1 april 2003, då Överstyrelsen för civil beredskaps föreskrifter (ÖCBFS 2002:1) om förmåner till frivilliga skall upphöra att gälla.

På Krisberedskapsmyndighetens vägnar

ANN-LOUISE EKSBORG Kenneth Axelsson

Svensk författningssamling

Förordning (1994:522) om förmåner till instruktörer inom frivillig försvarsutbildning

SFS 1994:522
Organisation
Försvarsdepartementet
Ändring införd t.o.m:
SFS 2002:502
Förf. utfärdande-
datum:
940519

Inledande bestämmelser

1 § Denna förordning tillämpas på den som, utan att göra det i tjänsten, fullgör instruktörsuppgifter inom hemvärnet och annan frivillig utbildningsverksamhet inom totalförsvaret (instruktör).

Arvoden m.m.

2 § En instruktör får ett veckokursarvode, när han eller hon medverkar vid en kurs, under förutsättning att kursen pågår minst tre kalenderdygn i en följd med minst sex timmars verksamhet varje dygn och att instruktören medverkar under huvuddelen av kurstiden.

3 § En instruktör som är yrkesofficer skall vid ledighet för medverkan enligt 2 § inte få löne- eller semesteravdrag för ledigheten. En statlig myndighet får i ett särskilt fall medge att samma villkor skall tillämpas även på en annan tjänsteman vid myndigheten.

4 § En instruktör som inte omfattas av bestämmelserna i 3 § får under medverkan enligt 2 § ersättning för förlorad arbetsförtjänst och för särskilda kostnader med högst det belopp som motsvarar sådan dagpenning som en totalförsvarspliktig får enligt 2-kap. 2 § förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga.

Om det finns särskilda skäl, får utöver vad som följer av första stycket, ersättning betalas till instruktörer enligt föreskrifter som meddelas, av Försvarsmakten i fråga om verksamheten inom det militära försvaret och av Krisberedskapsmyndigheten i övrigt. *Förordning (2002:502)*.

5 § Vid annan medverkan som instruktör än som avses i 2 § får instruktören timarvode som skall innefatta ersättning för normalt förberedelse- och efterarbete samt restid.

Om en instruktör under ett helt dygn medverkar i utbildning som bedrivs under sådana villkor som förutsätts för att en yrkesofficer skall få övningsdygnstillägg enligt kollektivavtal, får instruktören ett arvode som motsvarar övningsdygnstillägget.

Övriga förmåner

6 § En instruktör får fri resa mellan bostaden eller arbetsplatsen och tjänstgöringsplatsen. Om färdbiljett inte tillhandahålls, har instruktören rätt till resekostnadsersättning. Han eller hon har vidare rätt till traktamente m.m. under rese- och utbildningstiden.

Vid beräkning av reseförmåner som avses i första stycket tillämpas de bestämmelser om sådana förmåner enligt allmänt reseavtal (ARA) och försvarets rörlighetsavtal (FARA) samt vad som sägs om förrättningstillägg (endagsförrättning) i sektoravtalet för Försvarsmakten (SA-F) i deras lydelse enligt Statens arbetsgivarverks cirkulär.

Övriga bestämmelser

7 § Den berörda frivilliga försvarsorganisationen betalar kostnaderna för instruktörer utom kostnader enligt 3 §.

Arvoden som avses i 2 och 5 §§ bestäms, av Försvarsmakten i fråga om verksamheten inom det militära försvaret och i övrigt av Krisberedskapsmyndigheten. Innan Försvarsmakten eller Krisberedskapsmyndigheten meddelar ett sådant beslut skall de samråda med varandra.
Förordning (2002:502).

8 § De föreskrifter som behövs för verkställigheten av denna förordning får meddelas, efter hörande av berörda myndigheter och organisationer, av Försvarsmakten i fråga om verksamheten inom det militära försvaret och av Krisberedskapsmyndigheten i övrigt. *Förordning (2002:502).*

Försvarets författningssamling

Försvarsmaktens föreskrifter om förmåner till instruktörer vid frivillig försvarsutbildning inom Försvarsmakten;

FFS 1994:30
Sändlista L
Utkom från trycket
1994-06-27

beslutade den 1 juli 1994.

Ändring införd enligt FFS 2004:03
Försvarsmakten föreskriver med stöd av 8 § förordningen (1994:522) om förmåner till instruktörer inom frivillig försvarsutbildning efter hörande med berörda myndigheter och organisationer följande.

Inledande bestämmelser.
1 § I Dessa bestämmelser gäller även de funktionärer som krävs för utbildningens genomförande.

2 § En instruktör skall vara godkänd av kursanordnande produktionsledare i samverkan med berörd frivillig försvarsorganisation.

Arvoden mm.
3 § Vid kurs som pågår minst tre dygn får instruktör ett veckokursarvode. Veckokurs arvode utbetalas med 900 kr per dygn.

Instruktör som medverkar enstaka timmar erhåller arvode enligt 4 §.

4 § Vid annan medverkan som instruktör än som avses i 2 § förordningen om förmåner till instruktörer inom frivillig försvarsutbildning får instruktör timarvode. Timarvode utbetalas med 130 kronor per timme.

5 § Arvode enligt 5 § andra stycket förordningen (1994:522) om förmåner till instruktörer inom frivillig försvarsutbildning omfattar endast ekonomisk ersättning för övningsdygn.

Arvode skall för varje övningsdygn som fullgörs under en vardag vara 550 kronor. Fullgörs tjänstgöringen under en lördag, söndag eller helgdag skall arvodet i stället vara 653 kronor.

6 § Om en instruktör måste utnyttja semester eller intjänad ledighet för att kunna tjänstgöra som instruktör inom frivillig försvarsutbildning, får också i sådant fall ersättning utbetalas enligt 4 § första stycket förordningen om förmåner till instruktörer inom frivillig försvarsutbildning.

7 § Frivillig försvarsorganisation bestämmer vilken ersättning en instruktör betala för inkvartering och måltider.

Övriga bestämmelser

8 § De berörda frivilliga försvarsorganisationerna betalar kostnaderna för instruktör utom kostnader enligt 3 § förordningen om förmåner till instruktörer inom frivillig försvarsutbildning.

Dessa föreskrifter skall kungöras i Försvarets författningssamling (FFS)

Föreskrifterna träder i kraft den 1 juli 1994.

Genom dessa föreskrifter upphävs

Överbefälhavarens föreskrifter (FFS 1987:02) om förmåner till hemvärnets personal, frivillig personal m.fl. samt instruktörer inom frivillig utbildning, i den del de avser instruktörer inom frivillig försvarsutbildning.

O Wiktorin Stefan Ryding Berg

KRISBEREDSKAPS MYNDIGHETEN

Krisberedskapsmyndighetens föreskrifter om förmåner till instruktörer inom frivillig försvarsutbildning;

KBMFS S 2002:2
Utkom från trycket den 20 december 2002

beslutade den 3 december 2002.
Krisberedskapsmyndigheten föreskriver följande med stöd av 4 § andra stycket samt 7 och 8 §§ förordningen (1994:522) om förmåner till instruktörer inom frivillig försvarsutbildning.

Inledande bestämmelse

1 § För att någon vid tillämpningen av dessa föreskrifter skall anses vara instruktör skall denne vara godkänd av vederbörande kursanordnare i samverkan med berörd frivillig försvarsorganisation.

Vid tillämpning av dessa föreskrifter skall även en funktionär som krävs för att genomföra frivillig försvarsutbildning anses fullgöra instruktörsuppgifter.

Arvoden

2 § Arvoden enligt 2 och 5 §§ förordningen (1994:522) om förmåner till instruktörer inom frivillig försvarsutbildning bestäms till följande belopp.

Veckokursarvode	900 kronor/dygn
Timarvode	130 kronor/timme

Annan ersättning

3 § Om en instruktör, utan att förlora arbetsförtjänst, måste utnyttja semester eller intjänad ledighet för att kunna tjänstgöra som instruktör betalas ändå ersättning till instruktören med de belopp som avses i 4 § första stycket förordningen (1994:522) om förmåner till instruktörer inom frivillig försvarsutbildning.

Övrigt

4 § Den berörda frivilliga försvarsorganisationen fastställer själv de avgifter som en instruktör betalar för sin egen inkvartering och sina eqna måltider vid frivillig försvarsutbildning.

Denna författning träder i kraft den l januari 2003.

KBMFS 2002:2 Genom författningen upphävs Överstyrelsen för civil beredskapsföreskrifter (ÖCBFS 2002:2) om förmåner till instruktörer inom frivillig försvarsutbildning.

På Krisberedskapsmyndighetens vägnar

ANN-LOUISE EKSBORG Eva Sylvén

H FRIV – Kap.7 Förhandler 2005

FÖRSVARSMAKTEN
HÖGKVARTERET

107 85 STOCKHOM. Tel 08-788 75 00, Fax 08-788 77 78. http://www.mil.se

M7740-724702 H FRIV-Kap 7